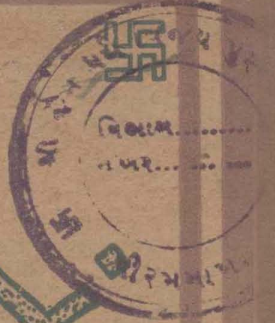

૧૧.૧૬-૬-૪૪

જાતક પ્રકાશ

પુસ્તક ૪૨ મું.

અંક ૧૧ મો.

સંવત ૨૦૦૦

જેઠ : જુન.

મકરક-

શ્રી જૈન આત્માવંદ સભા-ભાવનગર.

અંક માં

૧. શ્રી આત્માનંદ જૈન સભાનો ૪૮ મો વાર્ષિક મહોત્સવ ... ૨૦૬	૮. જીવને શિખામણુ ... ૨૧૬
૨. ગુરુ દેવની જયંતી ... ૨૧૦	૯. અમર આત્મમંથન ... ૨૨૦
૩. પ્રતિમા ... ૨૧૨	૧૦. ચિત્રપટ ... ૨૨૩
૪. શ્રી વિજયવલ્લભસૂરિ સ્તુત્યાષ્ટક ... ૨૧૩	૧૧. વર્તમાન સમાચાર ... ૨૨૫-૨૨૮
૫. “વિચારશ્રેણી” ... ૨૧૪	એક અગત્યનો ખુલાસો, ભીનાસર સંઘ
૬. શ્રમણોપાસક અંબડ પરિવાજક... ૨૧૬	યાત્રા, સંક્રાંતિ મહોત્સવ, ટિકાનેરના
૭. આચાર્યશ્રી વિજયનાનંદસૂરીશ્વરજી. ૨૧૮	સમાચાર, શ્રી જૈન આત્માનંદ સભાનો
	૪૮ મો વાર્ષિક મહોત્સવ વગેરે.

નવા થયેલા માનવંતા સભાસદો

૧ ગોધારી નરોત્તમદાસ યુનીલાલ	મુંબઇ	લાઇફ મેમ્બર
૨ શેઠ ભોગીલાલ કેવળદાસ	”	”
૩ ફોટો ૦ રતીલાલ પ્રભુદાસ	અમદાવાદ	”
૪ શાહ રતીલાલ ઉકડભાઇ	ગોધા	”

અમારા માનવંતા ગ્રાહકોને ૪૧-૪૨ વર્ષની ભેટ બુકો:—

આવતા શ્રાવણ માસથી આત્માનંદ પ્રકાશ માસિક ૪૨ મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે, તેનું કદ મોટું, સુંદર ટાઇટલ અને વિદ્વાનોના વિદ્વત્તાભરેલા લેખોવડે નિયમિત પ્રગટ થાય છે. બંધકર ચાલતી લડાઇને લઇને કાગળો, છપાઇ વગેરેની સખત મોંઘવારી હોવા છતાં લવાજમ નહિ વધારતા ચાલુ લવાજમજ લેવામાં આવે છે.

ભેટના ગ્રંથો

- ૧ સંવેગદુઃખકંઠલી—મૂળ તથા ભાષાંતર સાથે. મનનીય ઉપદેશક ગ્રંથ.
- ૨ સમ્યક્ત્વ સ્વરૂપ—તેના ગુણ, મૂળોત્પત્તિ, સ્વરૂપ અને વિવિધ ભેદો ખતાવનાર ગ્રંથ.
- ૩ સમ્યગ્જ્ઞાન સમ્યગ્દર્શન પૂજા—આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીકૃત સુંદર રાગરાગિણી સહિત જેની પાછળ પરિશિષ્ટ તરીકે સંક્ષિપ્તમાં અર્થ આપેલા છે.
- ૪ શ્રી નવપદજી તથા દશયતિધર્મની પૂજા—સ્તવનો સહિત. પંન્યાસજી શ્રી ગંભીરવિજયજીકૃત. ઉપરોક્ત ચારે બુકો એ વર્ષના લવાજમના રૂ. ૩-૮-૦ તથા તે બુકોના પોસ્ટ ખર્ચના રૂ. ૦-૩-૦ મળી રૂ. ૩-૧૧-૦ મનીઓર્ડરથી મળ્યા બાદ ભેટની બુકો પોસ્ટદ્વારા મોકલવામાં આવશે. મનીઓર્ડરથી લવાજમ નહિ મોકલનારને વી. પી. અને પોસ્ટ ખર્ચના રૂ. ૦-૬-૦ મળી કુલ રૂ. ૩-૧૪-૦ નું વી. પી. કરવામાં આવશે જે સ્વીકારી લેવા નમ્ર સૂચના છે. કોઇપણ કારણે વી. પી. પાછું મોકલી જાનખાતાને નુકસાન નહિ કરવા નમ્ર સૂચના છે. વી. પી. નહિ લેનાર બંધુએ અમોને પ્રથમથી લખી જણાવવું.

શ્રાવણ શુદ્ધ ૧ થી ભેટની બુકો અગાઉથી લવાજમ નહિ આવેલ હશે તે ગ્રાહક બંધુને વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે.

આ સભાના નવા માનવંતા પેટ્રન—

જૈન નરરતન-શ્રીદમ ઉદ્યોગ નિષ્ણાત,—

રા. રા. મોહનલાલભાઈ તારાચંદ શાહ.

શ્રી મહોદય પ્રેસ-ભાવનગર.

આ સભાના માનવંતા પેટૂન.

ભાવનગર તામે વરતેજ જેવા નાના ગામના રહીશ હોવા છતાં શ્રીયુત મોહનલાલભાઈ તારાવ્યંદ લઘુ વયથી જ સાહસિકપણું ધરાવતા હતા, માત્ર બાર વર્ષની લઘુવયે ખેંગલોર જેવા દૂર શહેરમાં જઈ મારવાડી ગૃહસ્થની પેઢીમાં ધંધો શિખવા રહ્યા. અને ત્યાં પોતાના પુણ્યોદય અને કાર્યકુશળતાથી તે પેઢીમાં ભાગીદાર થયા. હજી પણુ ભાગ્યોદય વધવાનું હતું, જેથી પોતે સ્વતંત્ર ધંધો શરૂ કરી મદ્રાસ અને ખેંગલોરમાં પોતાની કાર્યકુશળતાથી પ્રજામાં સારી પ્રતિષ્ઠા સંપાદન કરી હતી.

પચીસ વર્ષ પહેલાં જ્યારે શીલ્મ ઉલ્લોગના ધંધાની હિંદમાં શરૂઆત હતી, તે દરમિયાન રા. મોહનલાલભાઈની તાર્કિક બુદ્ધિએ આ ધંધામાં બુકાબુક અને અથાગ પરિશ્રમ, બુદ્ધિયળ અને કાર્યકુશળતાએ ઉપરોક્ત ધંધામાં ઉચ્ચ સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું. હાલ મુંબઈમાં મોહન પીકચર્સ કું. ના માલીક થવા સાથે અનેક થીયેટરોનું સફળતાપૂર્વક સંચાલન કરી રહ્યા છે. જેમાં તેમના ભત્રીજા રા. રમણિકલાલભાઈ સારો સહકાર આપી રહેલ છે. રા. મોહનલાલભાઈ શીલ્મ ડીસ્ટ્રીબ્યુટીંગનું પણ કાર્યકુશળતાથી કરે છે એટલે પોતે શીલ્મ પ્રોડ્યુશર્સ, ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ તેમજ એકઝીક્યુટિવ્સ તરીકે સિનેમા જગતમાં મોહન પીકચર્સ અને રમણિક પ્રોડક્શનના નામથી પીકચરો પ્રકટ કરી ખૂબ પ્રસિદ્ધિ પામ્યા છે. પૂર્વના પુણ્યથી આ ધંધામાં યશસ્વી નિવડ્યા, લક્ષ્મી પણ સારી ઉપાર્જન કરી અને ખૂબ યશ પ્રાપ્ત કર્યો. જૈન બંધુઓ રૂ. સોનું, રૂપુ, કાપડ, ઝવેરાત, ધીરધાર વગેરેમાં ઘણા કુશળ વ્યાપારી છે; પરંતુ શીલ્મ જેવા બુદ્ધિ વિષયિક અને પ્રજા-રંજનના બીજનેસમાં આવા કુશાલ બુદ્ધિશાળી અને નિષ્ણાત રા. મોહનલાલભાઈ પ્રજામાં ખાસ જોવાયા છે. પૂર્વે દીધેલ દાનથી મળેલી સુકૃતલક્ષ્મી મળતાં તેને સદ્વ્યય ટાળ્યા ગામમાં રૂ. ૫૦૦૦) પોતાની પૂજ્ય માતૃશ્રીના નામે પાઠશાળાને, રૂ. ૧૦૦૦૦) દશ હજાર શ્રી મહાવીર વિદ્યાલયને, તથા જ તેમના મુજારક હસ્તે જૈન વિદ્યાર્થી ભુવનના ઉદ્ઘાટન વખતે રૂ. ૫૦૦૦) અને છૂટી છૂટી બીજી સખાવતો કરી મનુષ્ય જન્મનું સાર્થક કરી રહ્યા છે. તેઓ સ્વભાવે માયાળુ, મિલનસાર, ધર્મ શ્રદ્ધાવાન છે. તેઓશ્રી દીર્ઘાયુ થઈ વિશેષ વિશેષ યશ, લક્ષ્મી અને મનુષ્યોની તન, મન, ધનથી સેવા કરવા ભાગ્યશાળી થાય તેમ પરમાત્માનો પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

પુસ્તક : ૪૧ મું :

આત્મ સં. ૪૮

વિક્રમ સં. ૨૦૦૦ : જ્યેષ્ઠ :

અંક : ૧૧ મો :

વીર સં. ૨૪૭૦

ઈ. સ. ૧૯૪૪ : જુન :

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભાનો ૪૮ મો વાર્ષિક મહોત્સવ.

દોહરા.

અડતાળીશ પૂરેપૂરાં, વીત્યા મુજને વર્ષ;
નવલાં નૂરે નિત્ય હું, પામી છું ઉત્કર્ષ. ૧
આજ કરું આનંદથી, નૂતનવર્ષ પ્રવેશ;
આરાધું--અભિવંદું છું, જય જય દેવ જિનેશ. ૨

હરિગીત છંદ.

જયજય મંગળ કરતાર, ભવ ભર્તાર તું ભગવંત છે,
જય અખિલ ભુવનાધાર, અવિનાશી તું આદ્ય અનંત છે;
નૂતન વરસમાં પેસતાં, મંગળ સ્મરણ તારું કરું,
જય આપજ્યો દુઃખ કાપજ્યો, એ પ્રાર્થના હું ઉચરું. ૧
હું જન્મથી જ, ગુણી વિવેકી ગ્રાહકોના હાથમાં,
અભિવૃદ્ધિ પામી છું સદા, સંરક્ષકોના સાથમાં;
નવરંગ લાડ લડાવીને, શણગાર શ્રેષ્ઠ સજ્જવીયા,
સદ્બોધનાં કર્તવ્ય મેં, બહુ ભાવથી જ ભજવીયા. ૨
આ દેશ ને પરદેશમાં પણ મેં પ્રવાસ ધણો કર્યો,
સદ્ગર્ભેશ્વી મિષ્ટભેવો, ગ્રાહકો આગળ ધર્યો;
મહોટા મુનિજન સંત-સાધુ, લેખકો ને સાક્ષરો,
વિદ્યા-પ્રસાદી પામી મેં, વહેતો કર્યો અમૃત ઝરો. ૩

દર વર્ષ નૂતન ગ્રંથ, જે છે શુદ્ધ મુક્તિ પંથના,
થોડે મૂલે પ્રગટાવીયા, શુભકાર છે સહુ સંઘના;
ઉત્સવ પ્રસંગો ઉજવ્યા, પૂજાવિધિ ને પ્રેમથી,
ધાર્યા મનોર્થો સિદ્ધ, સર્વે ગ્રાહકોની રે'મથી. ૪

પ્રોઠ બની છું આજ પેટૂં ને પ્રમુખોની પ્રભા,
છે સાદ્ય સેક્રેટરીઓની સત્ય હું વદું છું સલા;
પ્રાતઃ રવિનાં કીર્ણ સમ અભિવૃદ્ધિ પામી છું સદા,
એ રીતથી સંભાળશે, એ છે વિનંતિ સર્વદા. ૫

આજે મળ્યો મેળો રૂઢો, મમ જન્મદિન આનંદથી;
ભરપૂર-ભરછક ધામ મારું, જૈનબન્ધુ વૃંદથી;
પૂજા કરી પ્રેમે પ્રભુની, “પાટી” આપી પ્રેમથી,
હું રમ્ય રંગીલી બની, અર્હત પ્રભુની રે'મથી. ૬

શ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી (આત્મારામજી મહારાજ) પરમગુરુદેવની જયન્તિનો મહોત્સવ.

દોહરા

વિજયાનંદસૂરીશ્વરે, અવનિતળ અવતાર;
ધર્મ સ્થાપવાને ધર્યો, ધન્ય ઘડી પળ વાર. ૧

પ્રગટ થયા પંબજમાં, ધર્મ-ધુરંધર રૂપ;
અદ્ભૂત શક્તિ વાણીમાં, શાસ્ત્રીય જ્ઞાન અનૂપ. ૨

સવૈયા છંદ (એકત્રીશા)

એહ પ્રસંગ હતો એવો કે, ધર્મ શિથિલતા બહુ જ હતી,
એ સમયે પ્રગટ્યા પંબજે, મહાયોગી ને જૈન યતી;
વિદ્યા-જ્ઞાન-વિવેક વિધિનું, જ્ઞાન આપવાને કાળે,
ધર્મ-દંડ ઝાલ્યો શ્રી ગુરુએ, અંતર લાગણીની દાઝે. ૧

જન્મ થતાં જ પ્રકાશ્યું પ્રેમે, ઝળહળ તેજ મહા દેદીપ્ય,
પ્રચંડ કાયા, પ્રચંડ વાણી, મહાત થાય જન જતાં સમીપ;
કાંચનવર્ણી કારમી કાયા, પ્રોઠ વયે વાણી પડછંદ,
આપોઆપ ચરણમાં વંદે, માનવીઓનાં વૃંદે વૃંદ. ૨

પંબજે શરૂઆત કરીને, ભર્તૃભૂમિના દેશેદેશ,
ધોધ વહાવ્યા ઓઘતણા, ઉરમાં વ્યાખ્યો ઊંડો આવેશ;

ઘંટનાદ સમ ઘોર કરીને, અધર્મનો કીધો સંહાર,
વિજયાનંદસૂરીશ્વરજીને, વંદન કરીએ વારંવાર. ૩
આત્મસ્વરૂપતાણી એ જ્યોતિ, પૂર્ણ પ્રકાશે પ્રૌઢ થઈ,
વિકસાવ્યાં માનવનાં હૃદયો, ભ્રમ-બ્રાંતિ સૌ દૂર ગઈ;
ક્રોધ વિનાં સદ્બોધ કરીને, અમૃતની વરસાવી ધાર,
વિજયાનંદસૂરીશ્વરજીને, વંદન કરીએ વારંવાર. ૪
ભાવનગરમાં દેવ પધાર્યા, જૈન ધર્મના મર્મ કહ્યા,
એ અદ્ભૂત વાણીનો અત્રે, વિમળપણાથી બહેન વહ્યાં;
અખિલ જૈન શાસનમાં પ્રેર્યો, ધર્મતણે સાચો સંસ્કાર,
વિજયાનંદસૂરીશ્વરજીને, વંદન કરીએ વારંવાર. ૫
એ ઉપકાર અગાધ સ્મરીને, નિશ્ચય રહેવા ગુરુનું નામ,
આત્માનંદ સમા સ્થાપી છે, પ્રસિદ્ધ ધર્મતણું છે ધામ;
દરવર્ષે ઉત્સવ ઉજવાયે, પાઠ-પૂજના વિવિધ પ્રકાર,
વિજયાનંદસૂરીશ્વરજીને, વંદન કરીએ વારંવાર. ૬

દોહરા.

જેણે જન્મ ધરી કર્યો, ધર્મતણો વિસ્તાર;
તે શ્રી આત્માનંદજી, નમીએ વારંવાર. ૧
ભાવનગરમાં ભવ્ય આ, આત્માનંદ સમાય;
દેશ-વિદેશે જેહની, પ્રૌઢી દીસે પ્રભાય. ૨
એ ગુરુદેવતાણી રૂડી, જયન્તિ આ ઉજવાય;
જેનાં મંગળ નામથી, ભવસાગર ઉતરાય. ૩
*શ્રી સિદ્ધક્ષેત્રને વિષે, આજ અતિ આનંદ;
જયન્તિનો ઉત્સવ કરે, જૈન બન્ધુનાં વૃંદ. ૪
પ્રમુખ સાહેબ, પેટ્રનો, સેક્રેટરી સહિત;
આહક, વાચક, મેમ્બરો, સમાજ રૂડી રીત. ૫
સભા વિષે હાજર રહી, નીરખ્યું નયણે ખાસ;
રેવાશંકર કવિ લખે, આજતણો ઇતિહાસ. ૬

તા. ૨૬-૫-૪૪
ચંદ્રવાસર

} લીં સમાજ શુભચિંતક,
રેવાશંકર વાલજી બધેકા.

—૬—

* જેઠ સુદ ૮.

પ્રતિમા

(શિખરિણી)

અતિ શ્રેષ્ઠે શિલ્પે અધિકતર જે સુંદર દીસે, રુઠા ગર્ભાગારે જિનવર જહીં વાસ વસતા; પ્રભાતે જાણું ત્યાં નમન કરવા ચૈલ્યગૃહમાં, દીપે કેવી-દેવી જિનવરતાણી લવ્ય પ્રતિમા. ૧

લલે ચૈતન્યો શાં હલનચલનો ત્યાં સ્ફુરતાં, લલે આશીર્વાદો પ્રભુ ન ઉચરે સૌમ્ય મુખથી; લલે હસ્તાલમ્બે વિભુ ન ગ્રહતાં લક્ષ્મી જનને, લલે પાપાત્માના કર જકડતી આ ન પ્રતિમા. ૨

છતાં યે ખેંચાતું લવિક દીલ પ્રેમે છલકતું, પ્રભુજીની દેવી વિમલ પ્રતિમા પે ઘડી ઘડી; ભૂલી જાતું તે તો વ્યથિત સહુ લાવો જગતના, ટળી જાતી મૂર્છાં શિથિલ બનતી મોહ મમતા. ૩

હજારો સમ્રાટો વિમલ બનતા પૂજી પ્રતિમા, સુકર્મોથી કોઈ હજીય ઇતિહાસે વિલસતા; કુકર્મી મોહાંધો નૃપ જગતમાં ધિકકૃત થયા, કીધાં જેણે નાશો પુનિત પ્રતિમાના નિશદિને. ૪

નથી તીખાં શસ્ત્રો નિરખી પ્રતિમા મૂળ ઉઠતી, નથી રાતાં નેત્રો નિરખી પ્રતિમા કંપી ઉઠતી; નથી રત્નો દેખી સુદિત પ્રતિમા હર્ષ ભરતી, છતાં લવ્યે લાવે લવિક ઉરમાં સૌખ્ય કરતી. ૫

કળા સ્થાપત્યોના પ્રતિક સરખી દિવ્ય પ્રતિમા, સદા વન્ધા છે રે હિતકર સદા આલમ વિષે; મને લાસે છે કે રે પ્રશમ રસની શાન્ત પ્રતિમા, વદે છે સૂત્રોને વિધિવિહિત શાંતાકૃતિથકી. ૬

ઘણા જીવો તાર્યાં વિમલ પ્રતિમાએ જગતના, લલા લાવો જગ્યા વિરતિ ભરીયા માનવ વિષે; મહાચૈતન્યોના પરિચયતણાં સાધન સમી, સદા શોભે છે આ જગતભરમાં લવ્ય પ્રતિમા. ૭

નિહાળી શ્રદ્ધાથી પરમ પુનિતા મૂર્તિ વિમળા, ઉઠ્યા ત્યાગી લાવો વિમલતમ શય્યંભવ વિષે; રચી જેણે લવ્યા ગહન રચના શાસ્ત્રિય અહો ! નકી મૂર્તિ વંદે જીવન ઘટના ઉત્તમ બને. ૮

મહા અબ્ધિમાંહે જિનપ્રતિમ શા મત્સ્ય નિરખી, બીજા મત્સ્યો પામે પરલવતાણાં જ્ઞાન વળમાં; અને જ્ઞાનોદ્ધેકે નિજ વિમલ લાવો ગ્રહી ગ્રહી, ખરે પામે છે તે પ્રશમ ભરિયા સત્ય રૂપને. ૯

અહો ! મૂર્તિ દેખી વિરતિ પ્રગટી આર્દ્ર-સુતમાં, પુરાણા જન્મોના સકળ નિજ સંસ્કાર સ્મરતાં; અપાવી કર્મોને અર્તીવ કલુષાં દુઃખ ભરિયાં, નક્કી પામ્યો તે તો નિજ સ્વરૂપને મૂર્તિ નિરખી. ૧૦

નિહાળી મૂર્તિના પ્રશમભરિયા નેત્રયુગને, અને મુખે મીઠા સ્મિત સહિત લાવો નિરખતાં; મહા આનન્દોનો ઉદ્ધિ ઉછળે સર્વ દિશથી, જડી જાણે હૈયે વિમલતમ હેમેન્દ્ર ! પ્રતિમા. ૧૧

રચયિતા :—મુનિ શ્રી હેમેન્દ્રસાગરજી

जैनाचार्य श्रीविजयवल्लभसूरि-

गुणस्तुत्यष्टकम्

(रचयिता-साहित्यसूरिः)

देवाङ्गनाविहितनिर्मलकीर्तिगानः, प्रज्ञापुरन्दरगुरोर्विहितापमानः ।
 आतङ्क-पङ्क-हरणे तपनोपमानः, संसारसिंधुतरणी गुणेषु प्रधानः ॥ १ ॥
 अन्तर्द्विषां मदजुषां विहितावसानः, पापोज्झिते मुनिवराध्वनि वर्तमानः ।
 वैराग्यहेतिमदनक्षपिताभिमानः, शीतांशुकान्तगुणराशिविराजमानः ॥ २ ॥
 धर्मोपदेशमनिशं भविनां ददानश्चारित्ररत्नमसमं प्रशमं दधानः ।
 विद्यालयादिरचनाकरणैकतानः, क्षान्त्यादिकेलिनिलयस्तपसां निधानम् ॥ ३ ॥
 विज्ञानभाक्षु मनुजेषु च लब्धमानः, प्राज्ञः कृतार्हतवचोऽमृतवारिपानः ।
 वाग्भिः सदःसु विदुषां हि शिरो धुनानः, पापप्रपञ्चमखिलं सततं जिहानः ॥ ४ ॥
 अज्ञानभागजनविबोधनसावधानः, संस्थाविधापनपटुर्विगताभिमानः ।
 नानास्थलेषु विहितोरुसदोविधानः, सप्ताचिषेव महसा परिदीप्यमानः ॥ ५ ॥
 नित्यं सुसंयमिगणेन च सेव्यमानः, सम्मोहभूरुहमरं भविनां लुनानः ।
 न्यासैः क्राम्बुजयुगस्य भुवं पुनानः, श्रेयःश्रिया गुणगणेन विवर्द्धमानः ॥ ६ ॥
 यस्य प्रचारमवनौ महसां वितानः, शिश्राय सद्भुवि यथा व्रततीप्रतानः ।
 यो जैनदर्शनमिलावलये ततान, प्रोद्यत्तमोभरभिदे सवितुः समानः ॥ ७ ॥
 विद्यानिधिर्विजयवल्लभ ऊर्जितानः, श्रेष्ठ्यञ्चितां द्विगुलः प्रथितावधानः ।
 पञ्चाववाध इति च प्रथिताभिधानः, सूरिर्मुदं वितनुतां नमतां सदा नः ॥ ८ ॥
 स्तुत्यष्टकं विजयवल्लभसूरिर्भर्तुः, साहित्यसूरिरमलेऽसितपौषमासि ।
 एतद्रवौ प्रतिपदि व्यधित प्रमोदाद्, वर्षे च विक्रमनृपाद् द्विसहस्रसङ्ख्ये ॥ ९ ॥

વિચારશ્રેણી

લેખક : આા શ્રી વિજયકસ્તૂરસૂરિજી.

પરમાત્માના અપરાધીની સજા ઘડવાનો તમને હક નથી, છતાં તમે સજા ઘડવાનું સાહસ કરશો તો તમારા સંકલ્પ પ્રમાણે તમારે સજા ભોગવવી પડશે. પ્રભુના અપરાધીની સજા પ્રભુના નિયમ પ્રમાણે તેને થશે જ, માટે તમારે તેની ચિંતા કરવાની આવશ્યકતા નથી. અને તમારા અપરાધીની સજા પણ તમારે ઘડવી નહીં, નહિ તો તે પણ તમારે ભોગવવી પડશે; કારણ કે તમારા વાંક વગર કનડે તે પરમાત્માનો ગુન્હેગાર છે અને તમારો વાંક હોય ને કનડે તે કેવળ તમારો ગુન્હેગાર છે. આ બંને પ્રકારના ગુન્હેગારોની સજા ઘડવાને માટે પ્રભુએ તમને આજ્ઞા આપી નથી, માટે પ્રભુની આજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન કરશો નહીં.

કાદવથી ખરડાયલું વસ્ત્ર કાદવથી સાફ થાય નહીં, પણ પાણીથી સ્વચ્છ બનીને શ્વેત થાય છે, તેવી રીતે દોષોથી દોષો દૂર થાય નહીં પણ ગુણોથી દોષો દૂર થાય છે. અર્થાત્ ધર્મ્યા, દ્રેષ-અસહિષ્ણુતા આદિ દોષોથી કલંકિત માનવી બીજામાં રહેલા દોષો દૂર કરીને ગુણી બનાવી શકે નહીં; પણ સન્નજનતા, હિતૈષિતા આદિ સફ્તગુણોથી વાસિત માનવી જ બીજાને દોષમુક્ત બનાવીને સફ્તગુણોનો આરોપ કરી શકે છે.

બીજાના અવગુણ કે અહિતકરસૂચક પ્રવૃત્તિ જોઈને અણુગમો કે તિરસ્કાર થવો તે દોષ છે અને દયા તથા હેતથી હિતબુદ્ધિ થવી તે ગુણ છે. જનતામાં બીજાના દોષોનું વર્ણન કરી સંતોષ માનનાર દુર્જન છે અને ગુણ ગાઈને ખુશી થનાર સન્નજન છે.

જે પોતાના હૃદયનો અનુવાદ ન કરી શકે, તે બીજાના હૃદયના અનુવાદનો અનુવાદ કેવી રીતે કરી શકે ?

સારા સારા અનુભવી મહાપુરુષો કહેતા આવ્યા છે કે સંસાર એક પ્રકારની નાટ્યશાળા છે. અને તેમાં પ્રાણીમાત્ર પાત્રો-એક્ટરો છે. તે પોતપોતાનું નાટક ભજવી રહ્યા છે. આ નાટ્યશાળામાં નાટક કરનારાઓનો વ્યવસ્થાપક-મેનેજર મોહનીય કર્મ છે. આ પ્રમાણે કહેવાય છે, વંચાય છે અને ઉપદેશાય છે. આ વાત અનુભવસિદ્ધ-તદ્દન સાચી જ છે; જેમકે, ઘાંચી, મોચી, તરગાળો, મુસલમાન, બ્રાહ્મણ, કુંભાર, કોળી, વાણીયો, ઢેઠ, વાઘરી બધાએ ભેગા થઈને એક મંડળી-નાટક કંપની ભરી કરે છે. પછી ભર્તૃહરી આદિ રાજા મહારાજાઓનું નાટક ભજવે છે. તેમાં પિતા, પુત્ર, સ્ત્રી, પુત્રી, બહેન, માતા, કાકો, ભત્રીજો, શત્રુ, મિત્ર આદિ સંબંધોથી જોડાઈ જાય છે, અને એવા પ્રકારના ભાવો ભજવી બતાવે છે કે જોનારને સારામાં સારી અસર થાય છે. જાણે સાચા જ સંબંધીઓ હોય તેવું જણાય છે, પણ નાટક પૂરું થાય છે એટલે બધાય પોતપોતાના વસ્ત્રો-ફેસો કાઢી નાંખીને કિનારે મૂકે છે કે તરત જ પાછા મોચીનો મોચી અને ઘાંચીનો ઘાંચી, પાછા હતા તે રૂપમાં ફેરવાઈ જાય છે અને માતા પિતા પુત્ર આદિના સંબંધ જેવું કશુંયે રહેતું નથી.

નાટકના જુદા જુદા ખેલોમાં એકમાં માતા હોય તે બીજામાં સ્ત્રી, અને સ્ત્રી બની હોય

તે માતા અથવા માતા હોય તે પિતા અને પિતા હોય તે સ્ત્રી થાય છે અર્થાત્ જુદા બેલમાં સંબંધો ફેરવાઈ જાય છે તેમ સંસારના સંબંધોની પણ એવી જ સ્થિતિ છે.

પોતાને ગમે તે બીજાને મનાવવું છે, પણ બીજાને ગમે તે સાચું પણ પોતે માનવું નથી. આ તે કેવો ન્યાય ?

અજ્ઞાની બાળકને ફેાસલાવવાને તો માટીનાં કેરી, નારંગી, મોસાંબી, ડાઢમ, કેળાં, સંતરાં, જામફળ વિગેરે ફળો દેખાડશે તો ચાલશે પણ જ્ઞાની-જાણુ પુરુષોને માટે તો સાચાં ફળો મેળવ્યા વગર નહીં ચાલે.

કાંઈક આત્મિક શક્તિ મેળવી હોય તો સ્વામી બનીને બીજાનું શ્રેય કરો, નહિ તો સેવક બનીને બીજાનું શ્રેય કરો; બન્ને દશામાં સ્વાર્થ રહિત એકાંત હિતબુદ્ધિ હોવી જોઈએ.

બીજાના તરફથી હાંસી, તિરસ્કાર, અણગમો કે અપમાન વિગેરેનો લય ન રાખીને હૃદયની સરળતાપૂર્વક તમને ગમતું હોય તે કહેા અને કરો. જે તમે ભૂલતા હશે તો બીજા સુધારશે અને સાચું હશે તો સ્વીકારશે.

શું સુધારવું છે તે નક્કી કરો, અને પોતે સુધાર્યા પછી જ બીજાને સુધારવા પ્રયાસ કરો.

અનુભવજ્ઞાન મેળવી અધિકારી બન્યા સિવાય કોઈપણ બાબતમાં માથું નારશેા નહીં; નહિ તો હાંસીનું પાત્ર બનશે.

કીર્તિ તથા મોટાઈને માટે જનતાને મન-બમતું મનાવવાને જગત મથી રહ્યું છે, પણ સ્વપરના કલ્યાણની કામનાથી સાચું સમજાવવા મંડતું નથી.

ધર્મ, દેષ તથા પેટના માટે ઉત્તમ પુરુષોની અવગણના કરી આત્માનો અધઃપાત કરશે નહીં.

પોતાનો ક્ષુદ્ર સ્વાર્થ સાધવા જનતાની દૃષ્ટિમાં ગુણીને અવગણી અને અવગણીને ગુણી મનાવી સંતોષ માનનારના અંદર માણસાઈનો અંશ પણ હોતો નથી.

ભાષા વાંચી, સમજી, સમજાવી જાણનાર તો ઘણા છે, પણ ભાવ વાંચી, સમજી, સમજાવી જાણનાર તો કોઈક વિરલ જ હશે.

જીવો, તમને ગમે તેમ જીવો. સ્વામી બનીને જીવો-સેવક બનીને જીવો. વખાણીને જીવો-વખણાઈને જીવો. દાતા બનીને જીવો-યાચક બનીને જીવો. સાધુ થઈને જીવો-ગૃહસ્થ રહીને જીવો. પણ સાચું જીવો.

પ્રશંસા મેળવવામાં શું સુખ અને આનંદ છે, તે જે ન સમજતું હોય તો મિથ્યાભિમાનીઓને પૂછો. તે તમને સાચી રીતે સમજાવશે, કારણ કે તે આ વિષયના સારા અનુભવી હોય છે.

સંસારમાં પ્રશંસા જેવી કોઈપણ કિંમતી વસ્તુ નથી, કે જે લાખોનો ખર્ચ કરીને પણ મેળવવામાં આવે છે.

સંસારમાં બધાયની પ્રશંસા જોઈતી હોય તો પ્રામાણિકતાની પરવા ન રાખીને સહુના મતમાં ભળી જાઓ અને કોઈનાથી પણ વિચાર-ભેદ રાખશો નહિ.

સંસારી જીવનમાં જીવવાને માટે પ્રશંસાની ગરમીની ઘણી જ જરૂરત રહે છે, પણ ત્યાગી જીવનમાં તો નિઃસ્પૃહતા અને નિરભિમાનતા સિવાય જીવી શકાય નહિ.

ભૂલોને સરળતાથી સ્વીકારી સુધારનાર ગુણી બનવાનો અધિકારી છે.

બીજાના વિચાર તથા વર્તનને વખોડવું તે ખંડન અને વખાણવું તે મંડન કહેવાય છે.

શ્રમણોપાસક અંબડ પરિવાજક

(શ્રી ગૌતમ અને ભ૦ મહાવીરનો સંવાદ)

લેખક:—મુનિ પુણ્યવિજયજી (સંવિજ્ઞાપાક્ષિક)

શ્રમણુ લગવાનું મહાવીરે ત્રીસમું વર્ષ ચાતુર્માસ વાણિજ્યશ્રામમાં વ્યતીત કર્યું, ચાતુર્માસ પૂરું થયે ભ૦ મહાવીર શ્રાવસ્તી આદિ નગરોમાં વિચરતા વિચરતા પાંચાલ દેશ તરફ પધાર્યા અને કામ્પિલ્યપુરની બહાર સહસ્રાશ્રવનમાં વાસ કર્યો.

કામ્પિલ્યપુરમાં અંબડ નામનો બ્રાહ્મણ પરિવાજક સાતસો પરિવાજક શિષ્યોનો શુરુ રહેતો હતો. અંબડ અને તેના શિષ્યો ભ૦ મહાવીરના ઉપદેશથી જૈનધર્મના ઉપાસક બન્યા હતા. પરિવાજકનો બાહ્ય વેષ અને આચાર હોવા છતાં પણ તેઓ શ્રાવકોને પાળવા યોગ્ય વ્રતનિયમ પાળતા હતા.

કામ્પિલ્યપુરમાં ઇન્દ્રભૂતિ-ગૌતમે અંબડના વિષયમાં જે વાતો સાંભળી, તેથી ઇન્દ્રભૂતિ-ગૌતમનું હૃદય સશંક હતું. તેમણે લગવાનને પૂછ્યું—લગવનું ! ઘણા લોકો એમ કહે છે અને પ્રતિપાદન કરે છે કે-અંબડ પરિવાજક કામ્પિલ્યપુરમાં એકાંજ વખતે સો ઘરોનું ભોજન કરે છે અને સો ઘરોમાં રહે છે તે કેવી રીતે ?

ભ૦ મહાવીર—ગૌતમ ! અંબડના વિષયમાં લોકોનું તે કહેવું યથાર્થ છે.

શ્રી ગૌતમ—લગવનું ! તે કેવી રીતે ?

ભ૦ મહાવીર—ગૌતમ ! અંબડ પરિવાજક વિનીત અને ભદ્ર પ્રકૃતિનો પુરુષ છે, તે નિરંતર છઠ્ઠું છઠ્ઠું તપ કરી સખત તાપમાં બેસી રહી આતાપના લે છે. આ હુકમ તપ,

શુભ પરિણામ અને પ્રશસ્ત લેશ્યા શુદ્ધિથી વિશેષ કર્મોના ક્ષયોપશમ થઈ અંબડને વૈદિક્ય લખ્ધિ અને અવધિજ્ઞાન લખ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ છે. આ લખ્ધિયોના બળથી અંબડ પોતાના સો રૂપ બનાવી સો ઘરોમાં રહી ભોજન કરે છે અને લોકોને આશ્ચર્ય દેખાડે છે.

શ્રી ગૌતમ ! લગવનું ! શું અંબડ પરિવાજક નિર્ઝન્ય ધર્મની દીક્ષા લઈ આપનો શિષ્ય થવાને યોગ્ય છે ?

ભ૦ મહાવીર—ગૌતમ ! અંબડ મારો શ્રમણુ શિષ્ય નહિ થાય, અંબડ જીવાજીવાદિ તત્ત્વજ્ઞ શ્રમણોપાસક છે અને શ્રમણોપાસક જ રહેશે. તે સ્થૂલ હિંસા, સ્થૂલ અસત્ય તથા સ્થૂલ અદત્તાદાનનો ત્યાગી, સર્વથા બ્રહ્મચારી અને સંતોષી છે. તે મુસાફરીના માર્ગમાં વચમાં આવવાવાળા પાણીથી અતિરિક્ત કૂપ, નદી આદિ કોઈ પ્રકારના જલાશયમાં ઉતરતો નથી, તે ગાડી, રથ, પાલખી આદિ વાહન અથવા ઘોડા, હાથી, ઉંટ, બળદ, ભેંસ, ગધેડા, આદિ વાહન પર બેસીને યાત્રા કરતો નથી,

અંબડ નાટક, ખેલ, તમાસા દેખતો નથી. તે સ્ત્રીકથા, ભોજનકથા, દેશકથા, રાજકથા, ચોરકથા અન્ય અનર્થકારી વિકથાઓથી દૂર રહે છે.

અંબડ લીલી વનસ્પતિનું છેદન-લેદન અને સ્પર્શ શુદ્ધિ નથી કરતો. તુંબડું, કાષ્ઠપાત્ર અને માટીના પાત્રથી અન્ય અતિરિક્ત લોહ, ત્રણ, તામ્ર, સીસા, ચાંદી, સોના આદિ કોઈ

પ્રકારના ધાતુના પાત્ર નથી રાખતો. તે એક ગેરુઆ ચાદરથી અન્ય બીજી કોઈ પણ રંગીન વસ્ત્ર રાખતો નથી. એક તામ્રમય અંગૂલી (વીંટી) સિવાય અન્ય હાર, અર્ધહાર, એકાવલી, સુકતાવલી, કટીસૂત્ર, મુદ્રિકા, કેયૂર, કુંડલ, મુકુટ આદિ કોઈ પણ આભૂષણ પહેરતો નથી. તે ગંગા નદીની માટીથી અતિરિક્ત અગર, ચંદન, કુંકુમ આદિનું શરીર પર વિલેપન કરતો નથી. તે પોતાને માટે બનાવેલો, લાવેલો, ખરીદેલો તથા અન્ય દૂષિત આહાર ગ્રહણ કરતો નથી. તે અપધ્યાન, પ્રમાદાચરિત, હિંસ્ર-પ્રદાન અને પાપકર્મોપદેશરૂપ અતુર્વિધ અનર્થ-દંડથી દૂર રહે છે. તે દિવસમાં ભાગધ આઠક પ્રમાણ વહેતા એવા સ્વચ્છ જલને સારી રીતે ગાળીને ગ્રહણ કરે છે અને અર્ધ આઠક પ્રમાણ પીવા તથા હાથ-પગ ધોવાને માટે બીજાએ આપેલા જલને ગ્રહણ કરે છે, કિન્તુ બંને રીતે સ્વયં જલાશયમાંથી લેતો નથી.

તે અર્હન્ત ભગવંતો અને તેમના ચૈત્યો- (મૂર્તિયો)ને છોડીને અન્યતીર્થિકોના દેવો અને અન્યતીર્થિક પરિગૃહીત અર્હત ચૈત્યોને વંદન નમસ્કાર કરતો નથી.

શ્રી ગૌતમ-ભગવન્ ! અંગડ પરિવ્રાજક આયુષ્ય પૂરું કરીને અહીંથી કઈ ગતિમાં જશે ?

ભૃમ મહાવીર-ગૌતમ ! અંગડ નાના મોટા શીલવ્રત, ગુણવ્રત, પૌષ્ઠોપવાસપૂર્વક આત્મચિંતન કરતો ઘણા વર્ષો સુધી શ્રમણોપાસક વ્રતમાં રહીને અન્તમાં એક માસના અનશનપૂર્વક દેહનો ત્યાગ કરી પ્રજ્ઞાદેવલોકમાં દેવપદ પ્રાપ્ત કરશે અને અન્તે અંગડનો જીવ મહાવિદેહમાં મનુષ્યજન્મ પામીને સિદ્ધિગતિને પ્રાપ્ત કરશે.

શ્રમણોપાસક અંગડ પરિવ્રાજકના વિષય પરત્વે શાસ્ત્રમાં આ રીતે કથિત છે—

“અંબડસ્તુ સ્થૂલહિંસાદિ પરિત્યજન્ નચા-

વિષુ કેલિમકુર્વન્ નાત્યવિકથાચનર્થદંડમસ-માચરન્ અલાબુદારૂમૃત્પાત્રવજિતપાત્રાણિ અ-પરિગૃહ્ણન્ ગંગામૃત્તિકાં મુક્ત્વાન્યવિલેપનમ-કુર્વન્ કંદમૂલફલાન્યમ્બૂજન્ આધાકર્માદિદોષ-દુષ્ટમાહારમસેવન્ અંગુલીયકમાત્રાલંકરણં ધાર-યન્ ગૈરિકાદિધાતુરક્તવસ્ત્રાણિ પરિદધત્ પુન-ર્વહન્નિર્મલં કેનાપિ ગૃહસ્થેન દત્તં વસ્ત્રેણ ચ સમ્યગ્ રીત્યા ગલિતં અર્દ્ધાઠકપ્રમિતં જલં પાતું, દર્વ્યાદિ શોઢું વા ગૃહ્ણન્, તાદૃકેવાઠ-કપ્રમિતં જલં સ્નાનાર્થં ગૃહ્ણન્ શ્રીમજ્જિનપ્ર-ણીતશુદ્ધધર્મે एव ચૈકમતિં વિશ્રત્ સ્વકીયં, સકલમપિ જન્મ સફલીકૃત્ય પ્રાન્તે આસન્નસ-દગતિઃ સન્ માસિકીં સંલેખનાં કૃત્વા બ્રહ્મ-લોકં પ્રાપ્તઃ તત્ર દિવ્યાનિ દેવસુખાન્યનુભૂય ક્રમેણ માનવમવં પ્રાપ્ય સંયમારાધનપૂર્વકં સિદ્ધિં યાસ્યતિ । ”

‘ અંગડ સ્થૂલહિંસાને તજતો, નદી આદિને તજતો, નદી આદિને વિષે ક્રીડાને નહિ કરતો, નાટક વિકથાદિ અનર્થદંડને નહિ આચરતો, તુંબડું, લાકડાતું પાત્ર ને માટીના પાત્ર સિવાય અન્યને નહિ રાખતો, ગંગા નદીની માટી સિવાય અન્ય વિલેપન નહિ કરતો, કંદમૂળ-ફલાદિને નહિ ખાતો, આધાકર્માદિ દોષદુષ્ટ આહારને નહિ સેવતો, એક માત્ર ધાતુની વીંટી સિવાય અન્ય આભૂષણને નહિ ધારણ કરતો, ગેરુઆ રંગના વસ્ત્રને પહેરતો, કોઈપણ ગૃહ-સ્થવડે અપાયેલું, વસ્ત્રવડે સારી રીતે ગાળેલું અર્ધ આઠક પ્રમાણ જલ પીવા માટે કમંડળ-વડે શોધીને ગ્રહણ કરતો, તે જ પ્રમાણે આઠક પ્રમાણ જલ સ્નાન માટે ગ્રહણ કરતો, શ્રી જિનેશ્વરદેવ પ્રણીત શુદ્ધ ધર્મને વિષે જ એક-મતિને ધારણ કરતો પોતાનો સઘળોયે જન્મ સફળ કરીને પ્રાન્તે નજીકમાં સદ્ગતિ છે જેને એવો એક માસની સંલેખના કરીને પ્રજ્ઞાદેવ-

લોકને પામ્યો. ત્યાં દિવ્ય એવા દેવતાના સુખને
લોગવી કુમે માનવલવ પામીને સંયમ આરા-
ધનાપૂર્વક મોક્ષગતિને પામશે. ’

ધર્મની સાધના જ્ઞાનની સાથે સંબંધ રાખે
છે; બાહ્ય વેષની સાથે નહિ. બાહ્ય વેષ પીછાન
અને સંયમ નિર્વાહનું કારણ માત્ર છે. મોક્ષ-
પ્રાપ્તિ જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રના સ્વીકાર-
દ્વારા જ હોય છે.

પોતાથી શક્ય અનુષ્ઠાનમાં રક્ત લગવાનું
જિનેશ્વરદેવપ્રણીત શુદ્ધ ધર્મને વિષે એક-
ચિત્તવાળો શ્રમણોપાસક અંબડ પરિત્રાજકના
સદરહુ વ્યતિકરથી વર્તમાન શ્રાવક લોકો
પરિગ્રહ વિગેરે બાબતમાં કેટલી હિતશિક્ષા
લેવા યોગ્ય છે તે સ્વયં હૃદયગત વિચારે !

અસ્તુ.

શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી.

(અનુષ્ટુપ્-વસંતતિલકા.)

આત્માનંદ સદા મસ્ત વિજયી ધર્મ કામમાં,
આત્મારામે જગે ખ્યાત વિજયાનંદ નામમાં. ૧

આત્માતણી પ્રબળ પારબ દિવ્ય સાધી,
આરામ સત્ય મળતાં સુખ કીર્તિ લાધી;
આનંદ ધર્મ, શુરુ ને પ્રભુમાં જ પામ્યા,
એ સત્ય બોધ બળથી લવિ કલેશ વામ્યા. ૨

તત્ત્વપૂર્ણ રમ્યા ગ્રંથો સમજ્યા સાચા મર્મને;
દેશ દેશે લમી લાવે ફેલાવ્યો જૈન ધર્મને. ૩

પંબળમાં શુભ દિને શુચિ જન્મ લીધો,
દીક્ષા ગ્રહી મનુજને ઉપદેશ દીધો;
હૈયા વિષે જિનતણી પ્રતિમા રમન્તી,
જેના પ્રતાપ બળથી વિપદા શમન્તી. ૪

પૂર્વાચાર્યોત્તણ પંથે માંડ્યા પગલાં ટેકથી,
ધર્મની ભરતી પામ્યા સાચા શિષ્ય અનેકથી. ૫

આવા પ્રતાપી શુભ સન્ત ચહો મનુષ્યો ?
જે સૂરિના પ્રતિપદે શુભ ધર્મ દર્શ્યો;
સૂરીશ્વરે સકલ જીવન ધન્ય બીધું,
લાવી જને મધુર અમૃત પાન લીધું. ૬

રચયિતા : મુનિરાજ શ્રી હેમેન્દ્રસાગરજી

જીવને શિખામણુ

લેખક : મુનિરાજ શ્રી લક્ષ્મીસાગરજી મહારાજ-પ્રાંતિજ

આ ક્ષણુલંશુર અને અસાર સંસારમાં મનુષ્ય માત્ર કામ, ક્રોધ, માન, માયા, મોહ, લોભ વિગેરે શત્રુઓથી તો એવા સપડાએલા છે કે પોતાના જીવનું પણ સાર્થક કરતા નથી. આ સંસાર સમુદ્ર તુલ્ય છે. નદીઓના જળથી જેમ સમુદ્ર તૃપ્તિ પામતો નથી, જંતુઓથી જેમ ચમરાજ તૃપ્તિ પામતો નથી, કાષ્ઠોથી જેમ અગ્નિ તૃપ્તિ પામતો નથી તેમ સંસારને વિષે આ આત્મા વિષયના મુખથી ક્યારે પણ તૃપ્તિ પામતો નથી. કામદેવ નરકનો હૃત છે. વ્યસનનો સાગર છે. વિપત્તિરૂપી બળતો અંકુર છે અને પાપરૂપી વૃક્ષની નીક છે. ગૃહસ્થના ઘરમાં ઉદર પ્રવેશ કરે છે, તો તે જેમ અનેક સ્થાનકે ખોદી નાંખે છે તેમ કામદેવ માણસના શરીરમાં પ્રવેશ કરે તો તે પ્રાણીના અર્થ, ધર્મ અને મોક્ષને ખોદી નાંખે છે.

ઇદ્રિયો પાંચ છે અને એમના લોગવવાના વિષયો પણ પાંચ છે. શ્રોત્ર, ત્વચા, ચક્ષુ, જિહ્વા અને નાસિકા એ ઇદ્રિયો છે અને શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ, ગંધ, એ એમના લોગવવાના વિષયો છે. પહેલી શ્રોત્રેન્દ્રિયને આધીન થઈ જનાર એટલે એ ઇન્દ્રિયનો વિષય જે શબ્દ ગાયન•એ સાંભળી લીન થઈ જનાર જે મૃગો એઓ પારધીના પાશમાં બંધાઈ નાશ પામે છે. સ્પર્શેન્દ્રિયને કાળુમાં નહી રાખનાર હાથી તે થોડા વખતમાં શિકારીને વશ થાય છે. ચક્ષુ ઇદ્રિયના વિષયમાં લુપ્ત થએલાં પતંગીયાં દીવા કે અગ્નિમાં પડીને મરે છે. રસના કે જીહ્વા ઇદ્રિયના લોલુપ માછલા લોઠાના કાંટામાં વીધાઈ જઈ પ્રાણુ ખુએ છે. અને ગંધ વિષયને

વશ થનાર જમર એ પણ સુગંધીને લીંઈ પોતાનાં અમૃત્ય જીવનને ખુવે છે. આમ અકે વિષયને સેવવાવાળા પ્રાણીઓ મૃત્યુને આધીન થાય છે તો આપણે પાંચ ઇદ્રિયોવાળા પ્રાણીએ પાંચે ઇદ્રિયો લોગવી વિનાશ પામીએ તો શું નવાઈ? જે માણસ મોટા કુળમાં ઉત્પન્ન થયે છતાં પણ ધર્મરહિત હોય તો તે બીજા લવમ શ્વાન થાય છે. સીસું જેમ અગ્નિમાં ગળે દે તેમ અનેક વિષયના સેવનારા પ્રાણીઓ પણ અગ્નિરૂપી નરકમાં ગળ્યા કરે છે.

હે જીવાત્મા ! હાથીના કાનથી પેટે લક્ષ્મ ચંચળ છે, વિષયમુખ તે ઇંદ્રધનુષના સરખ પહેલાં તો અતિ વહાલા લાગે છે, પણ પાછળથી દુઃખનું કારણ થઈ પડે છે. જેઓ અક્ષણુલંશુર સંસારમાં રાચીમાચી રહ્યાં અને તેમની જ પાછળ કમર કસી મંડ્યા રહ્યા છે તેઓ પોતાનો અમૃત્ય મનુષ્ય જન્મ ફેાગ બરબાદ કરે છે. કાળની ડાંગ માથે બેસી છે વખતો વખત ચેતાવે છે. પણ કર્મ તું સ્વાર્થ રૂપ અંધારી ચડાવી દે છે. અને પછી હાર માર થયા કરે છે. મારી આબરૂ, મારી દોલત મારું શરીર, મારા ઘર, મારા હાટ વગેરે એર થયા કરે છે; પણ તને વિચાર થતો નથી કે આમાં મારું શું છે? આ બધું મુખરૂપ છે કે દુઃખરૂપ? સ્વર્ગના રસ્તા વગેરેને સગાવહાલ બતાવશે કે બીજું કોઈ?

હે આત્મા ! વિચાર કર કે આબરૂ મેળવવી લાજ વધારવી, પૈસો એકઠો કરવો, વિશ્વાસઘાત કરવો, દગો દઈ વધુ લઈ ઓછું દેવું, વીગેરે સર્વે આ ક્ષણિક દુનીઆને વાસ્તે છે. તેમાંથી

અમર આત્મમંથન

(ગતાંક ૫૪ ૧૬૨ થી શરુ)

લેખક : અમરચંદ માવણ શાહ

૧૪૯. આત્મશાંતિ સ્વાનુભવમાં છે. બહારથી વેચાતી નથી મળતી કે તમે જ્યાં ત્યાં ફાંફાં મારી રહ્યા છો ? શાંતિનો માર્ગ બતાવશે પણ શાંતિ પ્રાપ્ત તો તમારે જ કરવી રહી અને તે અંતર્મુખ દૃષ્ટિ કરી અંદર સમાઈ જાઓ, પરમાવનો ત્યાગ કરી આત્મસાગરમાં ડૂબકી મારો એટલે શાંતિના કુવારા ઊડશે.

૧૫૦. દરેક વ્યવહારધર્મ એ રીતે આચરવો જોઈએ જેમાં નિશ્ચય આત્મસ્વરૂપનું વેસ્ત્રમણ એક પળ પણ ન થાય. આત્માને ભૂલ્યા તો બાળ હાર્યા.

૧૫૧. જવાબદારીને જાળી ગણવી એ તો કાયરતા છે. જે પોતાની આવશ્યક ફરજોમાં

નિષ્ફળ નીવડે છે-પુરુષાર્થના સમયે કાયરતા બતાવે છે તો મોક્ષાર્થ પુરુષાર્થ શું કરી શકવાનો હોતો ?

૧૫૨. સંસારમાં રહેવા છતાં-વ્યવહાર ચલાવતા છતાં જે આત્મલક્ષે જળક્રમણવત્ વર્તે છે તે તો ખરા કલાબિધ છે.

૧૫૩. જીવવું તો ડરવું શા માટે ? અને ડરવું તો જીવવું શા માટે ? આ સંસાર તો ભયથી જ ભરેલો છે. દેખાડો કંઈ જગ્યા નિર્ભય લાગે છે ?

૧૫૪. આત્મા પરભાવમાં રાચી પોતાનો સ્વભાવ ભૂલ્યો છે એટલે પોતાનું નહિં એવું જે ચાલી જતાં અથવા ચાલી જશે એવો ભય

તને કંઈ મળવાનું નથી. જે તને કંઈ પણ મળશે તેની સાથે એટલી બધી ઉપાધીઓ જાગેલી હોય છે કે તે સુખને અવ્યાબાધ સુખ તામ અપાય જ નહી. સુખ તો જેણે કર્મરૂપી યત્રુઓ જીત્યા છે તેમને જ મળે છે. હે આત્મા ! આ અમૂલ્ય ભવ પામીને કાંઈપણ તારા હિતના કાર્ય કરતો નથી. અને કાંઈ પણ ધર્મરૂપી લાતું સંપાદન કરતો નથી અને પરભવમાં એકલો ચાલ્યો જાય છે. તે વખતે તારી પાસે ગમે તેટલી સમૃદ્ધિ હો તે પણ તારી સાથે આવશે નહી. હે જીવ ! સંસારમાં તારા કુટુંબને પોષણ કરવાનો તું હંમેશ ઉઘમ ત્યા કરે છે, પણ તારા આત્માનું પોષણ કર્યા વેના કોઈ દિવસ તારું હૃદય મટવાનું નથી.

હે ચેતન ! આ અસાર સંસારમાં ઘણો જોરાવર ને સુંદર રૂપવાળો દેહ હોય, વળી સુવર્ણ ભંડાર, સ્ત્રી, દેશ, ઘોડા, ગાયો, ઘર, હાથીઓ, મણિજડિત પોષાક એ સર્વે પરભવમાં રક્ષણ કરતું નથી અને તે વખતે ફક્ત ધર્મ શરણ જ થાય છે, બીજું કોઈ શરણ થતું નથી. આ અસાર સંસારને વિષે આયુષ્ય અચળ છે તેને માટે શાસ્ત્રકારો પાણીનો પરપોટો, વીજળીનો ઝબકારો વિગેરે ઉપમા આપે છે તે ખરું છે. આ જગતમાં સર્વ મનુષ્યો જુદી જુદી ગતિમાં પણ એકલા જ જવાના છે. કર્મ એકલો બાંધે છે અને ભોગવવાં પણ પોતાને એકલાને જ પડે છે.

રાખે છે પણ પોતાના જે જ્ઞાનદર્શનાદિ શુભો દંકાઈ ગયા છે-ખોવાઈ ગયાં છે તે માટે જરાય વિચાર થતો નથી કે એ વગર હું શું કરીશ ?

૧૫૫. કોઈપણ માણસને સમજ્યા વગર, કોઈપણ ધર્મને સમજ્યા વગર, રાગદ્વેષબુદ્ધિથી અભિપ્રાય આપી ઉતારી પાડવો તેમાં વિદ્વત્તા નથી પણ મતાગ્રહ છે. તેથી કલેશ વધે છે, શ્રેય સધાતું નથી. સ્યાદ્રાદ એ જ વીતરાગનો અમૂલ્ય વારસો આપણે ભોગવવો જોઈએ.

૧૫૬. હિંસાને અહિંસા, સત્યને અસત્ય, નીતિને અનીતિ, ન્યાયને અન્યાય આદિ એ રીતે પ્રતિપક્ષ સ્વરૂપે જગતમાં જ્યાં જુઓ ત્યાં દેખાશે. અનંતા કાળથી જગતટ પર એમ ચાલ્યું જ આવે છે. સુર પુરુષે હંસવૃત્તિથી સત્યનું ગ્રહણ કરવું એટલે અસત્યનો પરાજય આપોઆપ જ થશે. એમાં રાગદ્વેષ કરી લડવાની જરૂર નથી પણ વિવેકબુદ્ધિથી મધ્યસ્થ ભાવે સારાસાર વિચારી સદ્વર્તનશીલ થવાની જરૂર છે.

૧૫૭. આંખો બંધ કરી સંસારનું સ્વરૂપ કલ્પનામાં ઉતારો, મનુષ્ય તિર્યંચ આદિ-પ્રાણિ-વિહીન સૃષ્ટિનું ચિત્ર આજેખો તો શું જણાશે ? ઉજ્જડ વેરાન ભૂમિ, પર્વતો, વૃક્ષો, સરિતાઓ, સાગરો. ત્યારે આ બધું કોણે કર્યું ? મનુષ્યાદિ પ્રાણીનાં પુરુષાર્થ, નહિ કે ઇશ્વર નામની કોઈ અદૃઢ વ્યક્તિએ; છતાં ઇશ્વરને જ સ્વીકારવો હોય તો કર્તા તરીકે એ રીતે સ્વીકારાય કે દરેક મનુષ્યઆદિ પ્રાણિઓમાં વિદ્યમાન આત્મા તે પરમાત્માનું પર્યાય સ્વરૂપ છે. તે આ નગર આદિનો કર્તા થઈ શકે અને તે રીતે તેનો આત્માનો ઐશ્વર્યપણાની શક્તિથી ઇશ્વરે કર્યું તેમ વ્યવહારથી કહી શકાય બાકી તો બધા ય છએ દ્રવ્યો નિત્ય જ છે, તેનો નાશ નથી ને ઉત્પત્તિએ નથી; ફક્ત પર્યાયરૂપે બદલાય છે.

૧૫૮. ડુંગરાઓ ઘટે છે તો જમીન સપાટી

વધે છે અને સાગર પુરાય છે તો જમીન સપાટી વધે છે. જમીન ઘટે છે તો સાગર વધે છે. ડુંગરાઓ વધે છે. સૂર્ય વધતી ઓછી ગરમીવાળો થાય છે પરંતુ સરવાળો સરખો જ. શિયાળામાં શાંત તપે છે તો ઉનાળામાં ધોમ તપે છે અને ચોમાસામાં સમ રહે છે.

૧૫૯. પાણી પણ એનું એ જ રહે છે. વધ-ઘટ થતી નથી. ચોમાસામાં વાદળાઓ મારફત પાણી સાગરતટેથી ઉંચકાય છે એટલે સાગર ધીછરો પડે છે અને જમીન સપાટી પાણીથી ભીંજાયેલી રહે છે. નદી નાળાઓ ભરાઈ રહે છે. પાછું તે જ જળ નદીઓ મારફત તેમજ સૂર્યનાં તાપ મારફત શોષાઈ અંતે સાગરમાં સમાય છે એટલે ઉનાળામાં દરીયો ભરપૂર દેખાય છે. પાણીનું એક ડ્રીપું એ વધતું નથી કે ઘટતું નથી. વરાળરૂપે થઈ છેવટે પાણીમાં ભળી જાય છે. ઝાકળનાં જળખિંદુઓ બધાયે જોયાં હશે.

૧૬૦. તે જ રીતે આ જીવ (આત્મા) દ્રવ્યે તેનો તે જ છે. નવાં જીવો ઉત્પન્ન થતાં નથી. ફક્ત કાયારૂપી પુદ્ગળના પરિવર્તન થાય છે. કર્મ અનુસાર નરકમાંથી તિર્યંચમાં ને મનુષ્ય કે દેવગતિમાં જન્મ ધારણ કરે છે અને પાછાં મરીને કર્મઅનુસાર ગતિને પ્રાપ્ત કરે છે. પરંતુ આત્મા તેનો તે જ હોય છે. એ જ આત્મા સર્વ કર્મથી નિવૃત્ત થઈ આત્મસિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે છે ત્યારે પોતાનાં શુદ્ધ સ્વરૂપે મૂળ દ્રવ્યરૂપે પ્રકાશી રહે છે; જન્મ, મરણરૂપ પર્યાય બંધ થાય છે.

૧૬૧. એ આત્મસિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવા માટે માનવ આત્માએ પ્રમાદી મટી પુરુષાર્થો બનવું જોઈએ. તો એ જ આત્મા પરમાત્માસ્વરૂપ થઈ શકે. અધોગતિનાં ઉમેદવાર ન થવું હોય તો સમજ્યા ત્યારથી સવાર સમજી આત્માને ભવનાં જન્મ મરણનાં બંધનમાંથી મુક્ત કરવા સત્પુરુષાર્થ ફેરવવો.

૧૬૨. સોયમાં પરોવેલો દોરો કપડું સાંધવા માટે તૈયાર કર્યો હોય અને શીવવાનું શરૂ કર્યું હોય પણ જો દોરાને ગાંઠ ન બાંધી હોય તો આગળ શિવાતું બંધ ને પાછળ ઉતરડાતું બંધ. તેવી જ રીતે તપથી નિર્જરા કરતાં પહેલાં સંયમરૂપી સંવરની ગાંઠ ન બાંધી હોય તો આગળ નિર્જરા થાય ને પાછળ આશ્રવ થાય એટલે પહેલી કહેવત મુજબ આંધળી દળતી બંધ ને કુતરા ચાટતાં બંધ.

૧૬૩. આત્મધ્યાનમાં સ્થિરતા કરવી, સંકલ્પ વિકલ્પ, તર્ક વિકલ્પનો ત્યાગ કરવો. સંસારનાં સર્વ ભાવથી પર એવા શુદ્ધ પરમાત્માનું ધ્યાન કરવું જેથી આશ્રવ અટકશે, એટલે સંવર થશે અને નિર્જરા પણ સાથોસાથ થશે. પાંચે ઈન્દ્રિયોનાં દ્વારમાં અઢાર પાપસ્થાનકોને પેસવા ન દેવા તે સંવર અને અગાઉ પેસી જઈ કર્મરૂપે પરિણમેલાં એ પાપોનો ક્ષય કરવો તે નિર્જરા. એ થતાં જ આત્મા જેમ ઉપવાસ કરવાથી નવાં ખોરાકનો આશ્રવ બંધ થતાં ત્યાં સંવરરૂપ ચોક્કી બેઠા પછી હોજરી જૂનાં મળને ખેંચી કાઢી નાખવાનું કર્તવ્ય કરે છે અને દેહશુદ્ધિ થાય છે તેમ ધ્યાનથી આત્મશુદ્ધિ થઈ, આત્મસિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

૧૬૪. શાસ્ત્રો વાંચવાની કુરસદ ન હોય, વિચાર કરવાની તીવ્ર બુદ્ધિ ન હોય અને જીવન ગોથાં ખાતું હોય, કયાંય સત્યમાર્ગ દેખાતો ન હોય, તો ધ્યાનમાં પરમાત્માનાં સ્મરણરૂપી સડક ઉપર સંકલ્પવિકલ્પનો ત્યાગ કરી ચાલ્યા જાઓ એટલે આપોઆપ તમારામાં સત્તારૂપે રહેલું જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર પ્રગટી સિદ્ધિએ પહોંચાડશે.

૧૬૫. સંસારમાં રહેલાં આત્માઓને અનેક ભતની પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ જ હોય જેમાં મોટો ભાગ સાંસારિક આશાઓ અને તૃષ્ણાઓ દ્વારા જીવન નાવ ચાલતું હોય તેમાં પણ જો વિવેક-ચક્ષુઓ પ્રાપ્ત થાય અને સદ્વિચારોનું બળ મળે, સદ્ગુણોનો સમાગમ મળે અને એ બધી પ્રવૃત્તિમાંથી રૂક્ત બે ઘડી નિવૃત્તિ લઈ આત્મધ્યાન કરે તો કોઈ કાળે આ મોહબળને તોડી ફેડીને આત્મસિંહ છૂટી શકે.

૧૬૬. એક વીતરાગ પરમાત્મા સિવાય કોઈ સંપૂર્ણ નથી, કોઈ સર્વજ્ઞ નથી, એના જેવો કોઈ આપણો દેવ નથી, કોઈ ઉદ્ધારક નથી એવા એ નિષ્કામ કરુણામય પરમાત્માની આજ્ઞા એ જ ધર્મ સમજી શંકા રહિતપણે ચળવિચળપણું લાગી શ્રદ્ધાથી તેનું શરણ સ્વીકારી, તે આલંબન દ્રઢ કરી તેનાં ખોળામાં માથું મૂકી દો-આત્મઅર્પણ કરી દો.

૧૬૭. હું કર્મથી લેપાયેલો છું તેમ સંસારનાં અનંત જીવો પણ લેપાયેલા છે તેથી જ જગતમાં સુખ, દુઃખ, શાંતિ, અશાંતિ, આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિ, જન્મ, જરા, મરણ આદિ અનેક પ્રકારની વિવિધતા દષ્ટિગોચર થાય છે. તેથી પોતે લેપાયેલો છે એ લક્ષ્ય ચૂક્યા વગર પોતે તે લેપ ઉતારવાનો પ્રયાસ કરવો. અને અન્ય જીવોને પણ આપણને થયેલું ભાન પરમાર્થ બુદ્ધિએ કરાવવું. એ દ્વારા સમજે તો તેનું અહોભાગ્ય અને ન સમજે તો હતભાગ્ય; પણ આપણે તેના ઉપર રાગ દ્વેષ ન કરવો.

(ચાલુ)

ચિત્રપટ :—

રચયિતા : મુનિમહારાજ શ્રી હેમેન્દ્રસાગરજી

જીવન નથી શું ચિત્રપટ સમું ?
 પુણ્યવંત મહાનુભાવો !
 જેવા રંગે રંગાય ચિત્રપટ
 તેવી આવે તેમાં સુંદરતા;
 જેવા ગુણ રંગે રંગાય જીવન
 તેવી જ આવે તેમાં શ્રેષ્ઠતા;
 શિખાઉ ચિત્રકાર આલેખે અને ભૂસે,
 અને પ્રાપ્ત કરે નિપુણતા,
 તેમજ મુમુક્ષુ ભવ્યજન
 સુખદુઃખની કસોટીએ ચઢી
 નિગૂઢતત્ત્વ ચિંતન કરી,
 ક્રમે ક્રમે પામે શ્રેષ્ઠપદ;
 ધર્મ સંસ્કાર બળે અતિ શુદ્ધ બને
 મુમુક્ષુની હૃદય ભૂમિકા;
 એ શુદ્ધજીવન પટ પર
 આલેખાય ધર્મ પ્રેમમય
 વિવિધ સુરંગી શુદ્ધરંગો
 ને ચમકાવે તે પટને કોઈ
 અપૂર્વ ધર્મ-ચિત્રાવલિ;
 આલેખન રહે હરપળે ચિતરાતું
 નિરીક્ષકો નિહાળે, કથે,
 સ્વયં નિરખે, હર્ષ પામે,
 છતાં પણ રહે છે હજી અંખના
 સંપૂર્ણ સુંદર ચિત્ર આલેખવાની;
 શુદ્ધ ધર્મરૂપ રંગો ગ્રહણ કરી,
 શુદ્ધ આચરણરૂપ લઈ પીંછી
 મન:શુદ્ધિ અને સ્થિરતા સહ
 પ્રતિક નિહાળી જિનેશ્વરનું

આલેખે જે રમ્ય ચિત્ર
 હૃદયપટ પર ભાવપૂર્વક
 તે બને દિવ્ય સાત્ત્વિક ચિત્રકાર
 આલેખે, ભૂસે વારંવાર
 તે પ્રાપ્ત કરે દિવ્યતા
 આ જન્મે વા અન્ય જન્મે.
 પ્રયત્ને મળે સર્વ કાંઈ
 નિરાશને ન સાંપડે કાંઈ જ.
 પૂર્વ કથિત મહાનુભાવોનાં સ્મરે
 એ પુણ્યવંત ચિત્રકાર અવદાતો.

ગીતિ—

ચિરસંચિત જે પાપો, લક્ષ્મણનાં તેને હરનારી,
 ચોવીશ જિનકથામાં વીતો મમ દિનો સુખકારી.
 મંગલમુજ અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ, શ્રુતધર્મ એ સર્વે
 સમ્યગ્દષ્ટિ અમરો, આપો સમાધિ બોધિલાવે,
 ઉજ્જવલ ચરિત્રધારી જિનશાસનની કીર્તિ પ્રસરાવી
 જય પામો સૂરિ સર્વે ઉદાર્યા જન શુચિવૃત્તિલાવી.
 કુશળ કરે જડ શિષ્યો ઉપાધ્યાય જય પામો ઉપદેશી
 શિષ્યી મૂર્તિ યોજે જડ પત્થરની, રમ્ય ભવ્ય વેશી.

બાગૃત કરે જિજ્ઞાસા અને
 પુણ્ય યોગે આલેખી દે આત્મપટે
 દિવ્ય વીતરાગ ચિત્રાવલિ.
 વિષય કષાયો દૂર કરી
 સાત્ત્વિક સમભાવ હૃદયે ધરી
 આલેખે વિચારપૂર્વક ભવ્ય ચિત્ર.
 સતયુગ કરતાં કેમ ગણું ન્યૂન
 વિષમ ગણાયેલ કલિની મહત્તા ?

“યત્રાડલ્પેનાડપિ કાલેન, ત્વદ્ભક્તેઃ ફલમાપ્યતે ।
કલિકાલઃ સ ઇકોડસ્તુ, કૃતં કૃતયુગાદિભિઃ॥૧॥
સુષમાતો દુઃષમાયાં, કૃપા ફલવતી તવ ।
મેરુતો મરુભૂમૌદિ, શ્લાઘ્યા કલ્પતરોઃ સ્થિતિઃ॥૨॥
શ્રાદ્ધઃ શ્રોતા સુધીર્વક્તા, યુજ્યેયાતાં યદીશ ! તત્ ।
ત્વચ્છાસનસ્ય સામ્રાજ્યમેકચ્છત્રં કલાવપિ ॥૩॥

જિનમુદ્રા જિનવાણીથી
અમૃતમય કરો નિજ જીવન
જિનવાણી અને જિનપ્રતિમા
યથાર્થ સમજાવે સદ્ગુરુ,
તેને જ માને કુશલ ચિત્રકાર
યોગ્ય અને પૂજ્ય શિક્ષક.
સત્યચિત્ર ટકે દીર્ઘ સમય પર્યન્ત;
નિર્વર્થક રંગે મિશ્રણે ચાંદ સમયે
વિચિત્રભાવી બને મિત્ર;
અસાવધાનપણાને લીધે
શુદ્ધ આલેખાએલા ચિત્રો
બને મલિન કષાયરૂપ ધૂમયોગે.

ચારિત્રચિત્રરચનાં, વિચિત્રગુણધારિણીમ્ ।
સમુત્સર્પન્ ક્રોધધૂમો દ્યામલીકુરુતે તરામ્ ॥૧॥

છતાં સુધરે તે પ્રયાસથી
અને નિપુણ ચિત્રકારોના ઉપદેશથી.
પ્રાપ્ત થઈ ના ચિત્રાલેખન સામગ્રી
સૂક્ષ્મ, બાહર નિગોદમાં પણ,
તેમજ પ્રાપ્ત થઈ ના

એકેન્દ્ર, વિકલેન્દ્રિય, નારક, પશુ અનાર્યે;
અકામ નિર્જરાએ (સ્વાભાવિક રીતે)

શુદ્ધ બની ભૂમિકા

માત્ર શુભ યોગથી જ.

શુદ્ધ ભૂમિકા બની, કમશઃ અતિશુદ્ધ,
ને પ્રાપ્ત થઈ વિવેકશક્તિ;

તત્ત્વરુચિ અને તત્ત્વવિચારણા
કષાયની કલુષિતતા ટાળવાનો
પ્રાપ્ત થયો શુભ અવસર
સુંદર ચિત્ર આલેખવાને
પ્રાપ્ત થઈ અધિક નિપુણતા.

ઉપજાવી શકાય સુંદર ચિત્ર
ગુરુદેવને જિનદેવ કૃપાથી
ફક્ત બે યા ત્રણ પ્રયત્નમાં.
સત્ય ચિત્ર તો તેવું જ આલેખો
ઓ મુમુક્ષુ ભવ્ય ચિત્રકારો !

જ્યાં ગયા પછી જન્મ-મરણ ન રહે,
જે ભૂમિકા પર આલેખાય
શુદ્ધ સત્ય ને શાશ્વત ચિત્રાવલિ,
જે છે સદા જયવન્ત ને અજિત,
સર્વ ગુણમય ને પરમ પ્રમોદમય,
સુરભિ સમ યશસ્વી તેમજ
હેમસમ પરમ પૂનિત,
આલેખો ઓ મુમુક્ષુ ચિત્રકારો !

આત્મજીવન ભૂમિકાની ભીંત પર
તેવાં જ વીતરાગ-ચિત્ર
અને ધન્ય કરો નિજ જીવન.

(માલિની)—

શ્રમ સફળ બને રે સદ્ગુરુની કૃપાથી,
અમર અનુપભાવી ચિત્ર આલેખનાથી,
અજિતપદ વિલાસી આત્મભાવી વિચારે,
જિનવર ચણેામાં આખરી લક્ષ ધારે.

અનુકૃપ—

સુગતિ આત્માની થાઓ ચિત્રની શુદ્ધ અંખના,
શ્રદ્ધા ‘હેમન્દ્ર’ની એવી ભાવો નિર્મળ રંગના.

.....વર્તમાન સમાચાર.....

એક અગત્યનો ખુલાસો.

બિકાનેર ધારાસભામાં બાળદીક્ષા પ્રતિબંધક કાયદો રજૂ કરવાની વસ્તુ ઉપસ્થિત થતાંના દરમિયાન, પરમપૂજ્ય આચાર્ય શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજને બિકાનેર શ્રી સંઘની વિનંતિથી બિકાનેર પધારતાં, તે વગોવવાનું એક કારણ મળતાં થોડા વખત પહેલાં વીરશાસન પત્રે ઉપરોક્ત કાયદો ઉપસ્થિત કરનાર આચાર્ય મહારાજ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ છે એમ વગર તપાસ કર્યે અધટીત ભાષામાં લખાણ કરી વગોવવા ખેલ ખેલી રહેલ છે. તેવા અધટિત લખાણો પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ માટે ભૂતકાળમાં ઘણી વખત કરેલ હોવા છતાં આચાર્ય મહારાજ પ્રત્યે જૈન સમાજમાં ગુરુભક્તિ વધતાં તેઓ સાહેબના જૈન સમાજ ઉપરના અનેક ઉપકારો જૈન સમાજ ભૂલી શકતી નથી. સમયને અનુસરી શ્રાવક ક્ષેત્રની પુષ્ટિ અને ઉન્નતિ માટે બંને પ્રકારના શિક્ષણ પ્રચારનો પંખા-મારવાડ-મુંબઈ વગેરે સ્થળે જે ઉપદેશને પ્રયત્ન વરસોના વર્ષથી અને આટલી વૃદ્ધ વયે કરી રહેલ છે, તે જોવો તેવો ઉપકાર જૈન સમાજ ઉપર નથી; આવું હોવા છતાં તેઓશ્રીની કીર્તિ વધી જતી હોવાથી જે સહન નહિ થવાથી વારંવાર વીરશાસન પત્ર આવા અધટિત લખાણો કર્યે જાય છે. આ સંબંધમાં તપાસ કરતાં માલમ પડ્યું છે કે અને હકીકત એ છે જે:—

બિકાનેર રાજ્યમાં તેરાપંથીઓનું જોર ઘણું છે. આ લોકોએ પોતાનો સમુદાય વધારવા માટે બાળ-દીક્ષા આપવાની અંધાધૂંધી અને દોડધામ શરૂ કરી અને આશરે ૨૫૦) બાળ દીક્ષાઓ તેમને આપવામાં આવી. આ રાજ્યના સ્થાનકવાસી સમાજને આ વસ્તુ યોગ્ય ન લાગવાથી આ રીતે અંધા-

ધૂંધી ચલાવી આપવામાં આવતી દીક્ષાનું જોર ચાલુ રહેશે તો સ્થાનકવાસી સમાજને શોષવું પડશે અને તેરાપંથી જોર વધશે એમ લાગવાથી એ લોકોએ બાળ દીક્ષા પ્રતિબંધક કાયદાની જુએશ ઉપાડી છે.

શ્રીયુત ચંપાલાલજી બાંકીયા, પંડિત ઇન્દ્રચંદ્રજી વગેરે સ્થાનકવાસી આગેવાનો આ બીજા માટે પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. રાજ્યસભામાં તે પસાર થવા બિકાનેરના નામદાર મહારાજ પાસે તેઓશ્રીની સહી માટે તે ગયું છે ત્યાં આ માટે વિચારણા ચાલી રહી છે.

પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ શ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજીને આ ઠરાવના સમર્થન કરવા માટે સહકાર આપવાનું કહેવા જતાં તેઓ સાહેબે પોતાની સમ્મતિ નોંધાવી નથી. આ મામલો સરકારના હાથમાં જાય તે પોતાને બીલકુલ યોગ્ય લાગ્યું નથી. આ પ્રમાણે પરિસ્થિતિ હોવા છતાં “વીરશાસન પત્રે” વગર તપાસે કે અધૂરી તપાસે સ્વચ્છંદી રીતે આચાર્ય મહારાજની વિરુદ્ધ લખાણ કરી વગોવવા જે પ્રયત્ન કર્યો છે તે માટે તેમને શું કારણ મળેલ હશે તે સમજી શકાતું નથી. આવા પરમપૂજ્ય જૈન સમાજના પરમ ઉપકારી મહાપુરુષને ખોટી રીતે કાંઈ કાર્યમાં સંડોવવા કે વગોવવાથી વીરશાસનને શું લાભ હશે તે પણ સમજી શકાતું નથી. વીરશાસન પત્રના અધિપતિને પરમાત્મા સદ્બુદ્ધિ આપો એમ ઇચ્છીએ છીએ.

A. V. A.

લીનાસરનો યાત્રા સંઘ

પૂજ્યપાદ વિશ્વવત્સલ સ્વનામધન્ય આચાર્ય ભગવન શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજ પોતાના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય આદિ પરિવાર સાથે જ્યારથી બીકાનેર શહેરમાં પધાર્યા છે ત્યારથી શાસનોત્તતિના અનેકાનેક શુભ કાર્યો થઈ રહ્યા છે. તેઓશ્રીનો અપૂર્વ પ્રવેશ મહોત્સવ, ઓળાનો સમારંભ, શાસન-

નાયક શ્રી વીરપ્રભુની જ્યોતિ પશુ અપૂર્વ ઉછરંગથી ઉજવવામાં આવી હતી. વગેરે કાર્યોથી બીકાનેરમાં કોઈ મોટા પાયા ઉપર ગ્રાનપ્રપા સ્થાપન કરવાની સંઘના આગેવાનોના મનમાં તીવ્ર ભાવના ઉદ્ભવી હતી. અત્રે કેળવણીની ઉચ્ચ કક્ષાની સંસ્થાપણે પૂજ્યપાદ ઉપાધ્યાય શ્રી સોહનવિજયજીની પ્રેરણાનો આ શુભ પરિણામ છે.

ચૈત્ર વદી ૮ના દિવસે એ દીક્ષાઓ મોટા ઠાક-માઠપૂર્વક અને અપૂર્વ ઉત્સાહપૂર્વક થઈ હતી.

વૈશાખ શુદ્ધિ ૩ના દિવસે વરસીતપના પારણ્યાઓ પશુ મોટા ઉમંગપૂર્વક થયા હતા.

વૈશાખ શુદ્ધિ ૬ના દિવસે શ્રી પાર્શ્વનાથસ્વામી તથા કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રસૂરિજી મં ૦ જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયસૂરિજી મં ૦ તેમજ નવ-યુગ પ્રવર્તક શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરિજી (આત્મા-રામજી) મં ૦ ની વિશાળ ભવ્ય મનોહર પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી.

પૂજ્યપાદ શ્રી આચાર્ય ભગવન પોતાના સુવિનીત પરિવાર સાથે વૈશાખ વદિ ૪ના દિવસે બીનાસર પધાર્યા હતા. સાથે અનેક સાધુ-સાધ્વીજી મં ૦ તથા સેંકડો શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ આવ્યા હતા, રસ્તામાં શ્રીમાન તેજરાજજી બાંડીઆએ સર્વ સ્વધર્મીભાઈઓની ભક્તિ કરી હતી. એટલામાં સંખ્યાબદ્ધ પંજાબી ભક્તો પશુ યુલંદ આવજાથી જ્યજ્યકારના નાદ કરતા આવી પહોંચ્યા હતા. ત્રણ દિવસની સ્થિરતા દરમિયાન બીનાસરમાં દરરોજ શ્રી આચાર્ય ભગવંતના અનેક ધર્મના મર્મને બોધ કરનારા ઉત્તમોત્તમ વ્યાખ્યાનો થતા હતા કે જેનો લાભ લેવા બીકાનેર, ગંગાસર, બીનાસર, પંજાબ, મીઆગામ કરજણ, પાલનપુર આદિના અનેક લક્ષેશ્વર, કોટીશ્વર તથા શ્રદ્ધાસમ્પન્નભક્તજનો આવી પહોંચ્યા હતા. શ્રી જિનમંદિરજીમાં પ્રભુની પૂજા પશુ રસપૂર્વક લણાવવામાં આવી હતી.

બીકાનેરમાં ક્રાંતિકારી જૈનાચાર્યની જ્યોતિ

પૂજ્યપાદ ન્યાયાભોનિધિ પંજાબદેશોદ્ધારક જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી (શ્રી આત્મા-રામજી) મં ૦ ના નામથી કોણ અજાણ્યો હશે. એમની પ્રખ્યાતિ હિન્દુસ્તાનમાં જ નહિ પરંતુ દરીઆપારના દેશોમાં પણ પ્રસરેલી છે. તથા પાશ્ચાત્ય ડોક્ટર શ્રીમાન એ. એફ. રૂકાલ્ફ હાર્નલ સાહેબે પણ તેમની સુક્તકંઠે પ્રશંસા કરેલી છે એવા વિશ્વોદ્ધારક ક્રાંતિકારી જૈનાચાર્યનો સ્વર્ગવાસ વિં ૦ સં ૦ ૧૯૫૨ ના જ્યેષ્ઠ શુકલા ૮ ના દિવસે ગુજરાંવાલા પંજાબમાં થયો હતો. ન્યારે એ તિથી આવે છે ત્યારે હિન્દુસ્તાનના ખૂણામાં આ ક્રાંતિકારી મહાપુરુષની જ્યોતિ મોટા સમારોહપૂર્વક ઉજવાય છે.

વિ. સં. ૨૦૦૦ ના જ્યેષ્ઠ શુકલા ૮ મંગળવારે બીકાનેર શહેરમાં રામપુરીઆની કોટડીના વિશાળ ચોકમાં સ્વર્ગસ્થના પટ્ટધર પૂજ્યપાદ પંજાબ-કેસરી જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મં ૦ સાં ૦ ની અધ્યક્ષતામાં મોટા સમારોહપૂર્વક જ્યોતિ ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો. કોટડીના વિશાળ ચોકમાં એક ભવ્ય મંડપ બંધો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના મધ્યભાગમાં એક પાટ ઉપર જ્યોતિનાયકનો ફોટો પધરાવવામાં આવ્યો હતો, પ્રાતઃકાલ ૮ા વાગતાં પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ પોતાના શિષ્ય-રત્ન પૂજ્યપાદ પ્રખરશિક્ષાપ્રચારક આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયલલિતસૂરિજી મં ૦ તથા પૂજ્ય આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયવિદ્યાસૂરિજી મં ૦ અને પૂજ્ય પંન્યાસજી શ્રી સમુદ્રવિજયજી મં ૦ આદિ મુનિમંડલ સાથે પધાર્યા હતા. તથા ખરતરગચ્છાચાર્ય પૂજ્યપાદ શ્રી જિનહરિ-સાગરસૂરિજી મં ૦ પૂજ્યપાદ આચાર્ય શ્રી જિનમણિ-સાગરસૂરિજી મં ૦ અને પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી કવીન્દ્ર-સાગરજી મં ૦ આદિ પણ મુનિ મંડલ સહિત પધાર્યા હતા અને શ્રોતાજનોથી સભામંડપ ચિકાર ભરાઈ ગયો હતો.

સર્વ પ્રથમ શ્રી કન્યાશાળાની બાલિકાઓનું ગુરૂસ્તુતિરૂપ મંગલાચરણ થયું હતું.

વર્તમાન સમાચાર.

૬

૨૨૭

ત્યારબાદ પૂજ્ય આચાર્ય લલિતસૂરિજી મં સાહેબે 'પુત્રના લક્ષણ પારણામાં જ દેખાય છે.' આ કહેવતને અનુસારે જ્યોતિનાયકની બાલવયની અનેક ઘટનાઓનું વર્ણન સુંદર શૈલીમાં કર્યું હતું. જ્યારે જ્યોતિનાયક કક્ષા સાત વર્ષના હતા ત્યારે એમના ગામમાં એક વખત ધાડપાડુઓ આવ્યા. એમના પિતાશ્રી જે ક્ષત્રિય અને તે સમયના પ્રસિદ્ધ ડાકુ હતા તે સામનો કરવા ગયા અને આત્મારામજી નાગી તલવાર લઈ દરવાજા ઉપર પહોંચે બરવા બેસી ગયા.

તથા બુદ્ધિ એવી તીવ્ર હતી કે દીકરા લીધા પછી કક્ષા સાડાત્રણ દિવસમાં ૭૦૦ શ્લોક મુખપાઠ કરી લીધા હતા અને દસમા દિવસે વ્યાખ્યાનની પાટ ઉપર બેસી સુંદર શૈલીમાં વ્યાખ્યાન વાંચ્યું હતું.

તથા કેવી રીતે સત્યધર્મની ઓજા કરી મૂર્તિ-પૂજને અંગીકાર કરી અને તેનો પ્રચાર પંચાલમાં કર્યો, અને સંવત ૧૯૫૨માં ચીકગો શહેરમાં જે સર્વ ધર્મ પરિષદ મળી હતી તેમાં પોતાના પ્રતિનિધિ શ્રીમાન વીરચંદ્ર રાઘવજી ગાંધી બાર-એટ-લો. ને મોકલી જૈનધર્મનો પાશ્ચાત્ય દેશોમાં પ્રચાર કરાવ્યો તેમજ ડો. હાર્નલ જેવા પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનની શંકાઓનું કેવી રીતે સમાધાન કર્યું હતું તેનું દિગ્દર્શન કરાવી પોતાનું વક્તવ્ય સમાપ્ત કર્યું હતું.

તત્પશ્ચાત્ પંન્યાસજી સમુદ્રવિજયજી મહારાજે જ્યોતિનાયક અને તે સમયના મહાયોગીરાજ પરમ શાંતમૂર્તિ શ્રી મોહનલાલજી મં ને પરસ્પર કેવો પ્રેમ અને સહકાર હતો તેનું દિગ્દર્શન કરાવી સંગઠન બલ મજબૂત કરવા અને જૈનધર્મની ઉન્નતિ સાધવા માટે એક યુનીવર્સિટી જેવી મહાન સંસ્થાની આવશ્યકતા દર્શાવી હતી.

ત્યારબાદ આચાર્ય શ્રીમદ્ હરિસાગરસૂરિજી મં સાં જ્યોતિનાયક તથા એમના શિષ્યવર્ગ સાથે અમારા સમુદાયનો આજનો સંબંધ નથી પરંતુ જૂનો છે તે દર્શાવ્યો હતો અને ખરતર, તપા, પાય-

ચંદ, અંચલ આદિ ગરુડોનો ભેદભાવ છોડી દઈ એક મત યજ્ઞ સમાજમાં કામ કરવા બલામણુ કરી હતી અને જૈનસંસ્કૃતિ તથા જૈનસાહિત્યને ટકાવી રાખવા માટે એક યુનીવર્સિટી બની કરવાની ખાસ જરૂરીયાત બતાવી હતી.

તત્પશ્ચાત્ મુનિરાજશ્રી કવીન્દ્રસાગરજી મહારાજે ખડપન, ભુલપન અને ઉચ્ચપનને આ ત્રણે જ્યોતિનાયકના જીવનમાં ઉતારી સુંદર વિવેચન કર્યું હતું. તથા સંગઠન માટે જોર આપ્યું હતું.

ત્યારબાદ આચાર્ય મણિસાગરજી મહારાજે બીકાનેર જેવા સમૃદ્ધિશાલી શહેરમાં ધનકુળેશમાં જૈન-ઓનું પ્રથમ સ્થાન હોવા છતાં (૧) સભા માટે કોઈ વિશાળ મકાન નથી. (૨) જીર્ણોદ્ધાર કમિટી નથી. (૩) ગરીબ સ્વધર્મીભાઈઓની ખર્ચ લેના કોઈ સંસ્થા નથી. (૪) યાત્રાળુઓ માટે કોઈ ધર્મશાલા નથી. ઈત્યાદિ વસ્તુઓની બહુ કમી છે તે સુધારવા ખાસ સૂચના કરી હતી.

તત્પશ્ચાત્ પરમપૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મં સાહેબે જ્યોતિનાયકની સેવામાં રહી પોતે અનુભવેલી ઘટનાઓનું આખેહુબ વર્ણન કર્યું હતું.

પૂજ્ય જ્યોતિનાયક સમયના કેટલા પાખંદ હતા અને મોટાછોટાને સર્વને એક નજરે જોનારા હતા તે ઉપર અમદાવાદના નગરશેઠ સાહેબ સાથે જે ઘટના થઈ હતી તેનું દિગ્દર્શન કરાવ્યું હતું,

તથા જ્યોતિનાયક કેટલા નિરભિમાની હતા તે ઉપર એ ત્રણ દૃષ્ટાંત સંભળાવ્યા હતા. (૧) જ્યોતિનાયકનું સ્થાનકવાસી સમાજમાં ધણું માન હોવા છતાં સત્યની ખાતર બાવીશ વર્ષ સુધી પૂરી ઓજા કરી છેવટે મૂર્તિપૂજક ધર્મ સ્વીકાર્યો પરંતુ મનમાં એ અભિમાન ન રાખ્યું કે સ્વતંત્ર રીતે નવીન મત સ્થાપવો. અમદાવાદ આવી ગુરુ ધારણ કર્યા અને તેમની છત્રછાયામાં પ્રચાર આદર્યો તથા બાવીસ

શ્રીમાન દેવભદ્રાચાર્ય કૃત—

॥ શ્રી કથારત્ન કોષ ॥ (કહારયણ કોસો)

આ “કથારત્ન કોષ” ગ્રંથ પ્રાકૃત ભાષામાં શ્રી દેવભદ્રાચાર્ય જેવા વિદ્વાન આચાર્ય મહારાજ સંવત ૧૧૫૮ માં તાડપત્ર ઉપર શ્લોક ૧૧૫૦૦ પ્રમાણમાં ભરુચ નગરમાં રચેલો છે; તે તાડપત્રની પ્રાયશ્ચર્ય થયેલ પ્રત શ્રી ખંભાતના પ્રાચીન જૈન લંડારમાં માત્ર એક જ હતી તેની બીજી એક પ્રત બીજા કોષ પણ રચેલ નથી. આવી ઘણી જ પ્રાચીન તાડપત્રની પ્રત ઉપરથી ઘણા જ પરિશ્રમે સાક્ષરવર્ચ મુનિરાજ શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજે સંશોધન કરી તૈયાર કરેલ છે જે જૈન સમાજ ઉપર મહાન ઉપકાર કર્યો છે. અત્યાર સુધી જે ગ્રંથનું નામ પણ સાંભળવામાં આવેલ નથી તેમ બીજી પ્રત કોષ રચેલ નથી; એવા મહા મૂલ્યવાન જુદા જુદા ૫૦ જૈનધર્મના તત્ત્વ જ્ઞાન અને બીજા જાણવા લાયક વિષયો ઉપર અનેક અનુપમ કથાશ્રી રત્ન લંડાર આ ગ્રંથમાં ભરેલ છે; જે વિષયો અને કથાઓ સરલ, સુંદર, ઉપદેશક અને આત્માને આનંદ ઉત્પન્ન કરે તેમ છે. શ્રી મુનિ મહારાજજીએ વ્યાખ્યાન માટે તો ખાસ ઉપયોગી છે તેમ પુરવાર થયેલ છે. અંદર આવેલા વિષયો અને કથાઓ તદ્દન નવીન, અને બીલકુલ નહીં પ્રગટ થયેલી, અત્યંત આદ્ભૂત ઉત્પન્ન કરે તેવી, તેમ જ નિરંતર પઠન પાઠન માટે અત્યંત ઉપયોગી છે. ફોર્મ ૬૬ પાના ૮૦૦ આઈસેડું ઉંચા લેઝર પેપર, અને ઉંચા ટકાઉ ગ્લેઝર્ડ પેપર ઉપર શાસ્ત્રી સુંદર ટાઇપથી પ્રતાકારે છપાવવામાં આવેલ છે, કાગળના આજે આડ ગણા ભાવ વધેલા હોવા છતાં કિંમત જુલેઝર પેપરની કોપીના રૂ. ૧૦-૮-૦ અને ઉંચા ટકાઉ ગ્લેઝર્ડ પેપરની કિંમત રૂ. ૯-૮-૦ ઓછી-મધ્યમ રાખેલી છે. પોસ્ટેજ અલગ.

શ્રી વાસુપૂજ્ય (પ્રભુ) ચરિત્ર

(શ્રી વર્ધમાનસુરિકૃત)

૫૪૭૪ શ્લોકપ્રમાણ, ચૂળ સંસ્કૃત ભાષા અને સુંદર શૈલીમાં વિસ્તારપૂર્વક જુદા જુદા આગમે તથા પૂર્વાચાર્યોકૃત અનેક ગ્રંથોમાંથી દોહન કરી શ્રીમાન વર્ધમાનસુરિજીએ સં. ૧૨૯૬ ની સાલમાં લખેલો આ અપૂર્વ ગ્રંથ છે.

આ ગ્રંથમાં પ્રભુના ત્રણ ભવો, પાંચ કલ્યાણકો અને ઉપદેશક જાણવા યોગ્ય મનનીય સુંદર ખોધપાઠો, તત્ત્વજ્ઞાન, તપ વગેરે સંબંધીની વિસ્તૃત હકીકતોના વર્ણનો સાથે. પુણ્ય ઉપર પુણ્યાઢ્ય ચરિત્ર, રાત્રિભોજન ત્યાગ અને આદર, આરવ્રત, રોહિણી આદિની અનેક સુંદર, રોચક, રસપ્રદ, આદ્ભૂત કથાઓ આપેલી છે કે, જેમાંની એક કથા પૂરી થતાં બીજી વાંચવા મન લલચાય છે અને પુરી કરવા ઉત્સુકતા થાય છે. તે તમામ કથાઓ ઉપરાંત સુંદર ઉપદેશ પણ સાથે આપેલ છે.

કિંમત રૂ. ૨-૮-૦ પોસ્ટેજ જુદું.

‘ શ્રી મહાવીર (પ્રભુ) ચરિત્ર ’

આ ગ્રંથમાં પ્રભુના સત્તાવીસ ભવનું વિસ્તારપૂર્વક વર્ણન, ચોમાસાનાં રચણો સાથેનું લંબાણથી વિવેચન, કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયા પૂર્વેના ત્રીશ વર્ષ પૂર્વેનું વિહારવર્ણન, સાડાચાર વર્ષ કરેલા તપનું વિસ્તાર-પૂર્વક વિવેચન, થયેલા ઉપસર્ગોનું ઘણું જ વિસ્તારપૂર્વક વિવેચન જેટલું આ ગ્રંથમાં આવેલું છે તેટલું કોઈપણ છપાયેલા બીજા ગ્રંથોમાં આવેલ નથી; કારણકે કર્તા મહાપુરુષે આગમે વગેરે અનેક ગ્રંથોમાંથી દોહન કરી આ ચરિત્ર આટલું સુંદર રચનાપૂર્વક લંબાણથી લખ્યું છે કે જેથી બીજા ગમે તેટલા વધુ ગ્રંથો વાંચવાથી શ્રી મહાવીર જીવનનો સંપૂર્ણ ખ્યાલ આવી શકે નહિ. જેથી આ ગ્રંથ મંગાવવા અમો ખાસ લલામણ કરીએ છીએ. આવા ઉત્તમ, વિસ્તારપૂર્વકના વર્ણન સાથેના ગ્રંથ મોટો ખર્ચ કરી ફરી ફરી છપાવતા નથી; જેથી આ લાભ ખાસ લેવા જેવો છે. પાના ૫૨૦ છે. કિંમત રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટેજ અલગ.

લખો:—શ્રી જૈન આત્માનંદ સલા-લાવનગર.

સત્ત્વશાળી અને આદર્શ પુરુષચરિત્રો.

૧. સુમુખનૃપાદિ ધર્મપ્રભાવકાની કથા (ચરિત્ર) ૧-૦-૦ ૬. સમરસિંહ ચરિત્ર (સમરાશાહ) શ્રી શત્રુઙ્ગયતો પંદરમો ઉદ્ધાર ... ૦-૨-૦
 ૨. કુમારપાળ પ્રતિબોધ ... ૩-૧૨-૦ ૭. શ્રી કર્માશાહ ચરિત્ર શ્રી શત્રુઙ્ગયતો સોળમો ઉદ્ધાર ... ૦-૪-૦
 ૩. જૈન નરરત્ન ભામાશાહ ... ૨-૦-૦ ૮. કલિંગનું યુદ્ધ યાને જૈન મહારાજ ખારવેલ ... ૦-૧૨-૦
 ૪. પૃથ્વીકુમાર ચરિત્ર ... ૧-૦-૦ ૯. શ્રી વિઘ્નયાનંદસૂરિ ... ૦-૮-૦
 ૫. પ્રભાવક ચરિત્ર (ખાવીશ પૂર્વાચાર્ય ભગવાનના ચરિત્ર)... ૨-૦-૮ ૧૦. શ્રી સુરસુંદરી ચરિત્ર. સરલ, સુંદર ઉપદેશક ખાસ વાંચવા લાયક ... ૧-૮-૦
- દરેક ગ્રંથો પ્રભાવશાળી, મહાન નરરત્નોના ચરિત્રો ખાસ મનન કરવા જેવા, ઉપદેશક, સાદી અને સરલ ગુજરાતી ભાષામાં સુંદર ટાઈપ, આકર્ષક આર્થિક અને જોયા કાગળોમાં પ્રગટ થયેલા છે. પોસ્ટેજ જુદું.

શ્રી પ્રભાવદ્રસૂરિચરિત્ર-

શ્રી પ્રભાવક ચરિત્ર (ભાષાંતર) ઐતિહાસિક ગ્રંથ.

આ એક ઐતિહાસિક કથા-સાહિત્યના ગ્રંથમાં વર્તમાનકાળના ખાવીશ પ્રભાવક આચાર્યમહારાજના જીવન ઉપર કર્તા મહાપુરુષે સારો પ્રકાશ પાડ્યો છે. જે જે મહાન આચાર્યનો પરિચય આપ્યો છે, તેમાં તે સમયની સામાજિક, ધાર્મિક, રાજકીય પરિસ્થિતિ, ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ આપી સુંદર (ભાષાંતર) પ્રમાણિક ઐતિહાસિક ગ્રંથ બનાવ્યો છે. મુનિરાજ શ્રી કલ્યાણવિજયજી મહારાજે ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ સુંદર પર્યાલોચના લખી તે ગ્રંથની રચનામાં સુંદરતા વધારી પ્રમાણિક જૈન કથાસાહિત્યમાં ઉમેરો કર્યો છે. એની સુંદર અને સરલતાપૂર્વક રચના કરેલ હોઈને આ ગ્રંથને અમુક અમુક જૈન શિક્ષણશાળાઓના ધાર્મિક અભ્યાસક્રમમાં સ્થાન મળેલ છે. આ ઉપયોગી સાહિત્ય ગ્રંથ હોવાથી વાંચતા પછી ખાસ આનંદ ઉત્પન્ન કરે તેવો છે. કિંમત રૂ. ૨-૮-૦ પોસ્ટેજ અલગ.

શ્રી આદિનાથ પ્રભુ ચરિત્ર (શ્રી અમરચંદ્રસૂરિકૃત)

૧૦૩૦૨ શ્લોકપ્રમાણ, મૂળ સંસ્કૃત ભાષામાં કાવ્યરૂપે અને સુંદર શૈલીમાં વિસ્તારપૂર્વક જુદા જુદા આગમો તથા પૂર્વાચાર્યોકૃત અનેક ગ્રંથોમાંથી દોહન કરી શ્રીમાન અમરચંદ્રસૂરિજીએ રચેલો આ અપૂર્વ ગ્રંથ છે. રચનાર મહાત્માની કવિત્વશક્તિ અદ્ભુત છે. તેમાં આવેલ સર્વ પ્રકારના રસો, અલંકારો, શબ્દલાલિલ વગેરેથી રચના ઘણી જ સુંદર બની છે. તેનું આ સાદું, સરલ અને સુંદર ગુજરાતી ભાષાંતર છે.

આ ગ્રંથમાં પ્રભુના તેર ભવો તથા યુગલિકો સંબંધી અપૂર્વ વર્ણન, આ ખાવીશીમાં શ્રી આદિનાથ પ્રભુ પ્રથમ તીર્થંકર થયેલ હોવાથી મનુષ્યોનો વ્યવહારધર્મ, શિલ્પકળા, લોકવ્યવહારનું નિરૂપણ, નગરરચાપના, રાજ્યવ્યવસ્થા અને પ્રભુના સુરાજ્યનું વિવેચન, ઇંદ્રો વગેરેએ પ્રભુના પંચ કલ્યાણકના પ્રસંગોએ કરેલ અપૂર્વ ભક્તિપૂર્વક મહોત્સવોનું જાણવા યોગ્ય અનુપમ વૃત્તાંત, પ્રભુએ આપેલ ભવતારણી દેશના અને અનેક બોધપ્રદ કથાઓ વગેરે અનેક વિષયો ઘણા વિસ્તારપૂર્વક આવેલા છે.

સુમારે પચાસ ફોર્મ, કાઉન આકપેજ ચારસો પાનાનો આ સુંદર ઢળદાર ગ્રંથ જોયા એન્ટિક પેપર ઉપર સુંદર ગુજરાતી અક્ષરો, પાકા કપડાના સુશોભિત આર્થિકગ્રંથી અલંકૃત કરવામાં આવેલ છે.

કિંમત રૂ. ૫-૦-૦ પોસ્ટેજ અલગ.